

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra teologických věd

Bakalářská práce

Pastorační význam působení Kongregace těšitelů z Getseman na poutním místě Klokočy u Tábora

Vedoucí práce: prof. ThLic. PaedDr. Martin WEIS, Th.D.

Autor práce: Marie ŠITTOVÁ

Studijní obor: Pastorační asistent, kombinovaná forma studia

Ročník: třetí

2014

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona číslo 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

22. března 2014

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu prof. ThLic. PaedDr. Martinu Weisovi, Th.D. za cenné rady, připomínky, metodické vedení práce a čas, který mé práci věnoval. Dále chci poděkovat všem, kteří mě jakýmkoliv způsobem podporovali.

OBSAH

Úvod.....	5
1. Poutní místo Klokoty u Tábora.....	7
1.1 Vznik mariánských poutních míst.....	7
1.2 Nejstarší historie poutního místa Klokoty.....	7
1.3 Rozkvět poutního místa od 17. století.....	9
2. Kongregace těšitelů Božského srdce z Getseman CCG	11
2.1 Josef Jan Litomiský, zakladatel kongregace	11
2.2 Kongregace těšitelů Božského srdce z Getseman.....	12
2.2.1 Vznik a rozvoj kongregace	12
2.2.2 Těšitelé po roce 1989.....	14
2.2.3 Řeholní oděv, formace a znak těšitelů.....	14
3. Příchod Kongregace těšitelů na poutní místo Klokoty	15
3.1 Zájem kongregace o Klokoty	15
3.2 Příchod Kongregace těšitelů na Klokoty.....	19
3.3 První léta působení kongregace na Klokotech.....	20
3.4 Poutní rok 1936.....	22
3.4.1 Jubilejní slavnosti 1936	22
3.4.2 „Křížácké tažení na Tábor“	23
3.4.3 Zakončení oslav jubilejního roku	26
3.5 Předválečné období na Klokotech.....	27
3.6 Myšlenky národní svébytnosti	28
3.7 Válečná léta na Klokotech	31
3.8 Poválečné roky	33
3.9 Rok 1968 a návrat těšitelů na Klokoty v roce 1969.....	35
3.10 Doba normalizace a konec Kongregace těšitelů v Čechách.....	36
Závěr	39

Úvod

Tématem bakalářské práce jsou pastorační aktivity Kongregace těšitelů Božského Srdce Ježíšova z Getseman na významném mariánském poutním místě Klokoty u Tábora. Cílem této práce je za pomoci publikovaných i nepublikovaných archivních materiálů, kronik, dobových periodik, historických knih a publikací o tomto poutním místě zmapovat pastorační činnost, kterou zde těšitelé vykonávali ve dvou časových obdobích: v letech 1934 až 1950 a 1969 až 1993.

Před začátkem práce bylo nutno zjistit možnosti a dostupnost pramenů potřebných pro moji práci. Důležitým zdrojem informací byly archivní materiály, které jsem získala především ve Státním oblastním archivu v Třeboni a dále v Národním archivu v Praze a ve Státním okresním archivu v Táboře. Druhým podstatným zdrojem materiálu pro moji práci byly kroniky – farní i obecní. Farní kroniky mi byly ke studiu zapůjčeny Římskokatolickou farností Tábor – Klokoty a Římskokatolickou farností Tábor, kronika obce Klokoty je k dispozici v digitálním archivu v Třeboni. Další cenné informace se mi podařilo získat ze starších i novějších publikací o Klokotech.

V úvodu práce jsem považovala za důležité představit historii poutního místa, protože i když se těšitelé značným způsobem zasloužili o jeho rozvoj, již dávno před jejich příchodem bylo hojně navštěvováno mariánskými ctiteli. Druhou kapitolu jsem věnovala osobě zakladatele Kongregace těšitelů P. Litomiskému, okolnostem vzniku a založení kongregace a také její současné situaci. Celá třetí kapitola se pak zabývá působením těšitelů na Klokotech. Tuto kapitolu jsem řadila chronologicky v návaznosti na kronikářské záznamy. Velký prostor jsem zde věnovala roku 1936, který byl, jak se zdá, zvláště podle tehdejších zpráv z tisku, které jsou ve velkém množství archivovány v treboňském archivu, nejvýznamnějším rokem v novější historii poutního místa Klokoty. Zároveň tento rok přinesl mnoho chvály a uznání klokotským těšitelům – na jedné straně, a na straně druhé také nenávisť, závist a vztek některých tábořských občanů, společností, politických organizací a církví.

Činnost těšitelů při zvelebování a modernizaci klokotského kláštera se

po 15. březnu 1939 spojuje s prosazováním myšlenek československé státnosti, čímž přesahuje rámec římskokatolické církve a stává se společensky potřebnou a uznávanou.¹

Následují léta válečná, kdy byl rozvoj poutního místa sice pozastaven, ale Klokoty stále zůstávaly místem, kde bylo možno načerpat sílu a povzbuzení v těžkých dobách. Poválečné roky sem pak, jistě také zásluhou pana biskupa Hloucha, znovu přivedly tisíce poutníků. Přepadení kláštera v dubnu 1950 a internace těšitelů pak na dlouhá léta tuto obnovenou poutní tradici přerušila. Těšitelé se do duchovní správy poutního místa vracejí až v roce 1969, kdy se jim znovu daří obnovit jeho tvář, i když jen schovanou za zdmi kláštera. Rokem 1993 se uzavírá tato druhá etapa působení kongregace těšitelů na Klokotech.

¹ Srov. KOŘALKOVÁ, K.. *Příchod kongregace Těšitelů Božského srdce na Klokoty*. In: *TábA*, č. 5, s. 172.

1. Poutní místo Klokoty u Tábora

V úvodní části práce se krátce věnuji vzniku poutních míst a historii poutního místa Klokoty od prvních zmínek o něm až do nástupu Kongregace těšitelů v roce 1934 do správy tohoto poutního místa.

1.1 Vznik mariánských poutních míst

Lidé putují již od pradávna a to nejen za poznáním okolního světa, za obchodem, v diplomatických službách nebo na válečných výpravách, ale také jako zbožní poutníci na svatá místa. Tyto pouti známe již ze Starého zákona, z Lukášova evangelia pak víme, že i Ježíš putoval na velikonoční svátky do Jeruzaléma. I v tomto se tedy stal dobrým příkladem pro všechny křesťany. Prvotními cíly poutníků se stala místa, kde se ukázala Boží přítomnost – posvátná místa ve Svaté zemi a hroby apoštolů, mučedníků a velkých světců, místa uchovávání ostatků. Nikde však nenacházíme hrob Panny Marie (což můžeme považovat za nepřímé potvrzení dogmatu o Mariině přijetí do nebe i s tělem)², ke kterému by mohli poutníci přicházet. Vznikají tedy svatyně, kde je umístěn alespoň obraz nebo socha Panny Marie. Tak vznikají mariánská poutní místa, kam přicházejí poutníci se svými starostmi a trápeními a vracívají se sem pak z vděčnosti za vyslyšení proseb. Tato místa, posvěcená živou vírou mnoha generací, se tak stávají místy, kde lze najít pokoj a mír i v dnešní hektické době.³ Matka Boží Panna Maria jako Královna všech svatých zve k následování všechny lidi bez rozdílu věku, pohlaví, povolání i životních stavů.⁴ Ta, která svoji nejčistší lásku, nejhlubší pokoru a nejdokonalejší odevzdanost do vůle Boží dala cele do služeb Krista a Jeho díla.⁵

1.2 Nejstarší historie poutního místa Klokoty

Poutní areál Klokoty nazývaný poutníky „malá Svatá Hora“⁶ stojí na místě, kde je již roku 1220 zmiňovaná tvrz rodu Vítkovců. Vrch, na kterém tvrz stála, tehdy pokrývalo

² Blíže k tématu *Katechismus katolické církve*, s. 254.

³ Srov. BOHÁČ, Z. *Poutní místa v Čechách*, Úvodní slovo biskupa Škarvady.

⁴ Srov. WEIS, M. *Mariánské zrcadlo*, s. 16.

⁵ Srov. HLOUCH, J. *Minutěnka*, s. 208.

⁶ Srov. WEIS, M. *Mariánské květy*, s. 38.

velké množství klokočí. A podle těchto keřů prý Klokoty dostaly své jméno.⁷ Podle některých historiků však toto jméno dostaly podle „klokotání“ řeky Lužnice, nad kterou se poutní kostel rozprostírá.⁸ Na jižní straně hory našli obyvatelé zřídlo čisté vody, která jim nejen chutnala, ale mnozí z nich byli používáním této vody také uzdraveni. Brzy pak začala tato voda být považována za léčivou a pověst o ní se rychle šířila. Přicházeli poutníci zblízka i zdaleka ve zbožné důvěře v léčivou moc této vody skrze přímlovu Matky Boží. V této době se zde také podle pověsti Panna Maria několikrát zjevila chudým pasáčkům. Obyvatelé Klokot, kteří již stejně toto místo díky dobré vodě považovali za svaté, nyní k němu s ještě větší úctou přilnuli.⁹ Byl zhotoven milostný obraz Panny Marie, vybudována kaple a koncem 14. století i farní kostel. Patrocinium – zasvěcení kostela P. Marii je doloženo z roku 1389.¹⁰ Pak ale husitské války zastavují rozvoj tohoto poutního místa a v letech 1420-21 bylo husity zcela zničeno.¹¹ Během husitských bouří se také ztratil milostný obraz Panny Marie. Podle jedné starobylé legendy byl na Klokoty po jejich skončení přenesen z nedalekého hradu Příběnic,¹² podle jiné legendy byl nalezen téměř neporušený v sutinách chrámu.¹³ Historici umění ale tvrdí, že na Klokotech uctíváný obraz byl namalován až v letech 1620-1650 a je tedy nejspíš dobovou kopií starého milostného obrazu Panny Marie „klasové“.¹⁴ Panna Maria je na tomto obraze zachycena v rouchu posetém klasy obilí, s rukama sepjatýma v modlitbě a s rozpuštěnými vlasy. Pražský malíř J. A. Burger ji obohatil atributy Assumpty – aureolou, hvězdnou korónou, srpem měsíce pod nohama a andělským sborem.¹⁵ Tento obraz byl za účasti mnoha tisíc poutníků slavnostně přenesen z Tábora do Klokot 15. srpna 1636.¹⁶

⁷ Srov. VOKOLEK, V. *Neznámé Čechy*, s. 103.

⁸ Srov. OURODOVÁ-HRONKOVÁ, L. *Klokoty. Poutní místo*, s. 7.

⁹ Srov. HULAKOVSKÝ, J. *Dějiny hory klokotské*, s. 12-15.

¹⁰ Srov. ŠOTEK, L. *Mariánské poutní místo Klokoty*, nestránkováno

¹¹ Srov. BOHÁČ, Z. *Poutní místa v Čechách*, s. 162.

¹² Srov. WEIS, M. *Mariánské květy*, s. 38.

¹³ Srov. HULAKOVSKÝ, J. *Dějiny hory klokotské*, s. 20.

¹⁴ Srov. WEIS, M. *Mariánské květy*, s. 39.

¹⁵ Srov. KOKTAVÁ, P.; PITRUNOVÁ, Z. *Kam v ČR. Poutní místa a duchovní památky*, s. 27.

¹⁶ Srov. OURODOVÁ-HRONKOVÁ, L. *Klokoty. Poutní místo*, s. 11.

1.3 Rozkvět poutního místa od 17. století

Rozvoj poutního místa nastává po roce 1679, kdy byla obec Klokoty zakoupena benediktinským prelátem Didacem a Convero, který pak roku 1705 svěřuje správu konventu klokotského benediktinům z rakouského kláštera Melku, ti ho však brzy prodali zpět obci tábořské.¹⁷ Původní kostelík byl rozšířen o chrámovou loď, oratoria a dvě kaple. Dále pak jsou vybudovány ambity s pěti kaplemi, rezidence, stříbrný hlavní oltář a krypta.¹⁸ Roku 1744, kdy se k Táboru blížila pruská vojska, byl milostný obraz spolu s dalšími cennými předměty ukryt na tábořském děkanství.¹⁹ Tábor byl sice vypálen, ale v bitvě u Klokot byli Prusáci poraženi, a toto vítězství bylo přičítáno pomoci Panny Marie Klokotské.²⁰

Od roku 1772 byli na Klokoty ustanoveni sídelní kaplanové, někteří z nich měli velký význam nejen místní (P. Jan Evangelista Hanikýř, P. Josef Vlastimil Kamarýt, P. Jan Evangelista Hulakovský a další). Každý z nich zde zanechal svůj otisk – ať již ve vnějším vzhledu poutního areálu či v jeho duchovní dimenzi.²¹

Velké množství poutníků navštívilo Klokoty v roce 1836, kdy se konala oslava dvoustého výročí přenesení obrazu Panny Marie. Na slavnost Nanebevzetí Panny Marie 15. srpna opět vyšel velkolepý průvod s milostným obrazem do hlavního tábořského chrámu, kde se konala velká mše svatá a pak zpátky do Klokot, kde obraz zůstal ještě celý oktáv vystaven k uctívání. Podle odhadu se všech těchto památných oslav zúčastnilo na šestnáct tisíc poutníků.²²

V šedesátých letech 19. století byla provedena celá řada oprav poutního areálu, které byly financovány městem Tábor a mnoha většími i menšími dobrodinci. Další opravy a s nimi i celkový rozvoj poutního místa nastává v roce 1934, kdy se jeho správy ujímá Kongregace bratří těšitelů.²³

¹⁷ Srov. HULAKOVSKÝ, J. *Dějiny hory klokotské*, s. 24.

¹⁸ tamtéž s. 26.

¹⁹ Srov. FRANĚK, L. *Klokoty, jihočeské poutní místo u Tábora*, s. 25.

²⁰ Srov. OURODOVÁ-HRONKOVÁ, L. *Klokoty. Poutní místo*, s. 15.

²¹ Více k tématu HULAKOVSKÝ, J. *Dějiny hory klokotské*, s. 28-32.

²² Srov. HULAKOVSKÝ, J. *Dějiny hory klokotské*, s. 49-52.

²³ Srov. OURODOVÁ-HRONKOVÁ, L. *Klokoty. Poutní místo*, s. 17.

Svoji lásku k tomuto poetickému poutnímu místu vyznala ve svém fejetonu spisovatelka Olga Fastrová:

„Nedaleko Tábora na vysoké stráni nad Lužnicí bělá se poutnický kostel klokotský se svými ambity a cibulovými věžemi a vížkami. Svou polohou připomíná hrady skryté v lesních údolích. Jeho vysoká opěrná zeď vyrůstá přímo ze skály vysoko nad řekou, a z oken fary otvírá se pohled na krásné údolí lužnické a na hluboké lesy na protějším břehu. Z těch oken hleděl kdysi dávno jeden z českých buditelských básníků, dnes už téměř zapomenutý Kamarýt; a díváte-li se od kostela dolů, nedivíte se tomu nikterak, že ten dobrý pan farář skládal verše. Spíše je vám podivno, že jeho následovníci verše už neskládali. Celý ten obrázek zrovna dýše poesii.

Chcete-li k tomuto půvabnému kostelíčku přijít z města, musíte sestoupit do zeleného údolí jordánského potoka pod tábořskými hradbami, a potom zase vystoupit po kamenných širokých schodech lemovaných starým košatým stromořadím. Už při té cestě ovívá vás vonná svěžest jako někde v krajině šumavské. A což teprve, jdete-li do Klokot zdola, z údolí Lužnice, obklopené lesem, a vidíte-li klokotský kostel vysoko nad sebou osamělý nad skalnatou strání ! To je vám už docela jako v horách. I řeka, i stráně, i les, i silnice podél břehu jsou dopoledne skorem liduprázdné; obklopuje vás ticho samoty, do kterého zaléhá jen vzdálený hukot mlýna... Ve svých dětských letech neznala jsem krásnější cesty do kostela a roztomilejšího kostelíčka; a ani dnes, kdy jsem viděla ve světě mnoho proslule krásných kostelů, nemohu do klokotského kostelíčka jít lhostejně. Říkám si na té cestě, co jsem i v dětství cítila: říkám si totiž: „I ty můj milý Pánbíčku, jak je ten tvůj svět přece jenom krásný!“

Do krajiny, kde jsme vyrostli a kde svými kořeny tkví náš rod, se všichni rádi vracíme. A tak i já putovala jsem zas jednou po letech v neděli od čelkovických lázní půvabným údolíčkem po proudu Lužnice, a pak nahoru do Klokot. A bylo mi asi tak, jako Havlíčkovi Borovskému, když skládal svoje veršičky: „Ten borovský kostelíček stojí na vršku...“ Nemohla jsem sice, jako Havlíček, vzpomínati na to, jak jsem v tom kostelíčku ministrovala, protože ministrování je výsadou pouze p.t. kluků (ejhle privilegium, na něž boj o rovnoprávnost pohlaví zapomněl!); ale vzpomínala jsem, jak jsem nastrojená do svých nedělních šatů, s copánkem pečlivě upleteným a zavázaným velkou „mašlí“ a s modlitební knížkou (byly to modlitby Třebízského) stoupávala

po těch schodech ve stínu mohutného stromořadí, dušičku celou prodechnutou líbeznou sváteční náladou... ²⁴

2. Kongregace těšitelů Božského srdce z Getseman CCG

V této druhé části práce se budu věnovat osobnosti zakladatele Kongregace těšitelů, okolnostem vzniku kongregace, přiblížení její činnosti a jejímu příchodu na poutní místo Klokoty u Tábora.

2.1 Josef Jan Litomiský, zakladatel kongregace

Josef Jan Litomiský se narodil 2. března 1888 v Hoříněvsi ve východních Čechách. Dětství prožil se svými rodiči v Plané nad Lužnicí. Již jako dítě a později i jako pražský bohoslovec měl velmi blízký vztah ke Klokotům, kam putoval o prázdninách každou sobotu.²⁵ V Praze přijal v roce 1914 kněžské svěcení a poté působil na několika místech v Čechách. Tehdejší pražský arcibiskup Pavel Huyn ho pak posílá na další teologická studia do Vídně. Během studií Litomiský působil v kostele Nejsvětějšího Vykupitele v Rennwegu a také se věnoval zповědní službě ve vídeňských nemocnicích, kde se setkává s trpícími vojáky, kteří byli zraněni na bojištích 1. světové války. Nevidí zde ale pouze fyzické utrpení vojáků, ale také obrovskou duchovní bídu, která je morálním důsledkem války. A právě tady se v něm zrodila touha odčinit Bohu hříchy, které urážejí Jeho lásku a odebírají lidskou důstojnost. V Litomiském sílí touha stát se řeholníkem a tato touha je posílena setkáním s matkou Rosou Vůjtěchovou, zakladatelkou smírné Kongregace sester těšitelů Božského Srdce Ježíšova.²⁶ 7. dubna 1922 o svátku Panny Marie Bolestné vzniká při kostele Nejsvětějšího Vykupitele v Rennwegu malé společenství bratří těšitelů. Litomiský byl prvním z bratrů, kdo složil sliby. Nově vzniklá kongregace má také přání usadit se v Jeruzalémě poblíž

²⁴ CIKHART, R. *V Klokotech*. In: Kraj kalicha. Sborník okresu tábořského, milevského a sedlčanského, s. 55,56.

²⁵ Srov. KOŘALKOVÁ, K.. *Příchod kongregace Těšitelů Božského srdce na Klokoty*. In: TábA, č. 5, s. 167.

²⁶ Více <http://www.sestrytesitelky.eu/historie/>

Getsemanské zahrady a konat zde smírné oběti za náš národ. V roce 1922 při osobní audienci u papeže Pia XI. dosáhl Litomiský schválení stanov společenství. Účel toho společenství vystihuje záslibná modlitba: „*Ó, můj Ježíši, jež jsi pod způsobou chleba ve svatostánku přítomen, klaním se tobě s nejhlubší pokorou a důvěřuje v ochranu Matky Marie, zasvěcuji se cele útěše tvého na hoře Olivetské a na kříži trpícího srdce a dávám se ti v oběť smírnou za hříchy své i hříchy lidstva.*“²⁷ V roce 1935 se Litomiský zúčastnil svěcení československé Cyrilometodějské smírné kaple v Jeruzalémě, kam ještě téhož roku přicházejí první bratři těšitelé.

V roce 1950 byl Litomiský internován v Želivě, odkud byl propuštěn s podlomeným zdravím a přebýval na faře při kostele sv. Vojtěcha v Praze. V roce 1956 umírá v pověsti svatosti a je pohřben na vyšehradském hřbitově.²⁸

2.2 Kongregace těšitelů Božského srdce z Getseman

Podle statut, schválených papežem Piem XI. v roce 1922, je hlavním posláním kongregace potěšit Spasitele v jeho opuštěnosti na hoře Olivetské, na kříži a ve svatostánku a přinášet smírné oběti za všechny hříchy, kterými je Bůh urážen. Toto poslání bylo rozšířeno o misijní činnost mezi českými krajany v zahraničí, poskytování hmotné i duchovní útěchy nemocným, chudým a opuštěným.²⁹

2.2.1 Vznik a rozvoj kongregace

Zakladatel kongregace P. Josef Litomiský se stal prvním generálním představeným, prvním novicmistrem se stal po svém odchodu z úřadu pražský arcibiskup Pavel Huyn. Svoje první sídlo měla kongregace ve Vídni, odkud rozšiřovala svoje působení do Čech, na Slovensko a do Francie, nejvyšší představený i provinciál později přesídlil do Prahy. Zde byl také pověřen duchovní správou u kostela sv. Salvátora a v nemocniční kapli na Bulovce. Od roku 1935 spravovala kongregace také smírnou kapli národa československého v Jeruzalémě. V roce 1936 měla kongregace 100 členů ve třech

²⁷ NA, Fond č. 45 Archiv generalátu a domu těšitelů Praha III., karton 2, statuta ŘT 14

²⁸ <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=17017>

²⁹ Srov. KOŘALKOVÁ, K.. *Příchod kongregace Těšitelů Božského srdce na Klokoty*. In: Tába, č. 5, s. 166.

provinciích – české, slovenské a rakouské. Před 2. světovou válkou měli těšitelé své domy v Čechách v Klokotech u Tábora, Praze, Suchém Vrbném u Českých Budějovic, České Kamenici a Nepomuku, 3 domy měli také na Moravě – v Brně, Hrabyni a Ostravě.³⁰ Také na Slovensku spravovali těšitelé několik domů, včetně poutního místa Mariatál u Bratislavy. V roce 1947 měla kongregace 58 kněží a 48 bratří včetně bohoslovců a noviců.³¹

V padesátých letech bylo působení Kongregace těšitelů drasticky přerušeno. Pro potřeby státu jim bylo zabaveno 17 domů. Bratři byli umístěni do centralizačních a internačních klášterů, někteří z nich i uvězněni. Ti, kterým se podařilo uniknout, se snažili o přežití kongregace za oceánem, hlavně v Kanadě.³² Ze seznamu internovaných mužských řeholních osob Českobudějovického kraje se dozvídáme jména internovaných těšitelů ze Suchého Vrbného (František Veřtát, Karel Vykonal, Josef Šrenk) a Klokot (Jan Glaser, František Tománek, František Slavíček).³³ Některá z těchto jmen najdeme mezi 464 jmény na pamětní desce internovaným duchovním, která je umístěna v křížové chodbě kláštera v Želivi.³⁴ Pod číslem 52 je tu jméno Glaser Jan, který zde (podle úřední zprávy) měl spáchat sebevraždu oběšením.³⁵ V kronice klokotské farnosti však čteme slova P. Damase Veřtáta: „*P. Glaser nepřišel jednoho dne do práce. Byl nemocen a nezavolali mu lékaře a on se snažil sám zubním kartáčkem uvolnit hrdlo a udusil se. K mrtvému nikoho nepustili, nebyla provedena ani pitva a soudruzi řekli, že se oběsil*“. Dále kronika cituje Dr. Vojtěcha Sailera: „*Případ sebevraždy za svého působení nepamatuji, ani jsem neslyšel, že by se stal dříve. Všichni jsme měli vůli žít a přežít. Proto pochybujeme všichni, že by právě kněz P. Glaser spáchal sebevraždu. Na vězení se připravoval*.“ - o čemž svědčí i jeho slova po návratu z Českých Budějovic, kde byl navštívit pana biskupa Hloucha, ale nebyl k němu vpuštěn: „*Musím být silný hodně, abych byl připraven na vězení a útrapy*.“ Z poutního místa Marianka pak poslal pozdrav a vyprošoval sílu pro nastávající těžké časy.³⁶

Mnozí další – mezi nimi i generální představený Josef Litomiský, praktiky kárného internačního tábora Želiv odnesli svým zdravím. Želivský klášter byl určen

³⁰ <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=17059>

³¹ Srov. VAŠKO, V. *Neumlčená. Kronika katolické církve v Československu po 2. svět. válce II*, s. 163.

³² <http://www.sestrytesitelky.eu/bratri-a-laici/>

³³ Srov. WEIS, M., SVOBODA, R. a kol. *Kříž pod rudou hvězdou*, s. 161,162.

³⁴ Více <http://www.vets.cz/vpm/6112-pametni-deska-internovanim-duchovnim/#6112-pametni-deska-internovanim-duchovnim>

³⁵ Srov. WEIS, M., SVOBODA, R. a kol. *Kříž pod rudou hvězdou*, s. 162.

³⁶ RYTÍŘ, F., ŠOTEK, L. *Kronika klokotské farnosti*, nepublikovaný materiál, s. 47.

pro zadržení nejvýznamnějších osobností jednotlivých řádů, měl přísnější režim, v některých ohledech ještě přísnější než ve věznici. Fungoval až do února 1956, kdy byla většina řeholníků propuštěna do civilu a tábor zlikvidován.³⁷

Podle statistiky měli těšitelé v roce 1949/1950 v českých zemích 42 členů. V letech 1948-68 byli dva řeholníci (Antonín Petrák, Alois Šimoník) uvězněni – celkem na 4 roky a 6 měsíců. Na Slovensku měli těšitelé v roce 1949/50 32 členů, z nich sedm bylo odsouzeno, jeden na doživotí, další celkem na 15 roků.³⁸

Pražský arcibiskup kardinál Tomášek schválil stanovy Kongregace bratří těšitelů z Getseman, přepracované podle směrnic 2. vatikánského koncilu a nového Kodexu církevního práva z roku 1983. Kongregace má podle nich plnit smírné, misijní a také pastorační poslání. Denní adorace před Nejsvětější svátostí je základem kontemplativní spirituality kongregace.³⁹

2.2.2 Těšitelé po roce 1989

V letech 1990-97 působí těšitelé v duchovní správě ve Velkých Hořticích, Nížkově a Frýdku-Místku.⁴⁰ 14. října 2010 v Nížkově umírá P. Augustin M. Josef Petrucha, poslední člen Kongregace těšitelů v České republice. V současné době těšitelé působí hlavně v Polsku, kde se kromě farní pastorece věnují i charitativní práci – provozují útulky pro bezdomovce. Na Slovensku spravuje kongregace poutní místo Marianka u Bratislavy, kde má sídlo i generální představený, a kostel ve Zlatých Moravcích. V místě vzniku kongregace, ve Vídni, působí také jedna komunita.⁴¹

2.2.3 Řeholní oděv, formace a znak těšitelů

Těšitelé nosí černý hábit, přepásaný koženým řemenem - cingulem s pětidesátkovým růžencem, na prsou medaili se znakem kongregace. Bílou kapuci a dlouhý bílý plášť oblékají při adoraci. Období kandidatury je tříměsíční, po něm

³⁷ Srov. BALÍK, S., HANUŠ, J. *Katolická církev v Československu 1945-1989*, s. 174,175.

³⁸ Tamtéž, s. 167.

³⁹ Srov. HRUDNÍKOVÁ, M. *Řeholní život v českých zemích*, s. 112.

⁴⁰ Tamtéž

⁴¹ <http://www.sestrytesitelky.eu/bratri-a-laici/>

následuje noviciát, který trvá jeden rok. První sliby se skládají na rok, na tři roky se potom obnovují. Poté se skládají sliby věčné.⁴²

Ve znaku kongregace je krvácející srdce Kristovo (trpící Kristus, někdy utěšovaný andělem), s nápisy adoratio, expiatio – klanění, smíření a heslem Omnia ad Consolationem Divini cordis Jesu – Všechno k potěše Srdce Ježíšova. Každodenní hodinová adorace před svátostí oltářní je smírnou obětí za všechny urážky, kterých se Pánu Ježíši dostává. Cílem kongregace je potěšit Spasitele v Getsemanské zahradě. „*Tu s nimi Ježíš přišel na místo zvané Getsemane a řekl učedníkům: „Počkejte zatím zde, já půjdu dál, abych se modlil.“ Vzal s sebou Petra a oba syny Zebedeovy; tu na něho padl zármutek a úzkost. Tehdy jim řekl: „Má duše je smutná až k smrti. Zůstaňte zde a bděte se mnou!“ Pooděšel od nich, padl tváří k zemi a modlil se: „Otče můj, je-li možné, ať mne mine tento kalich; avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš.“(Mt26,36-39)⁴³*

3. Příchod Kongregace těšitelů na poutní místo Klokoty

V této kapitole se budu zabývat okolnostmi, které provázely příchod Kongregace těšitelů na poutní místo Klokoty u Tábora a jejich pastoračním působením zde v letech 1934 až 1950 a 1969 až 1993.

3.1 Zájem kongregace o Klokoty

Období vrcholící světové hospodářské krize ve 30. letech 20. století přináší problémy s financováním údržby a oprav klokotského areálu. Obec města Tábora sice ještě v roce 1932 přispěla z městského rozpočtu na opravy, ale její prostředky byly značně omezené, a tak se tábořský děkan František Fridrich (Klokoty patří pod duchovní správu tábořského děkanství) obrací s výzvou o finanční podporu k tábořské veřejnosti. Do této situace přichází P. Josef Jan Litomiský, generální představený těšitelů, se svým zájmem

⁴² Srov. HRUDNÍKOVÁ, M. *Řeholní život v českých zemích*, s. 112, 114.

⁴³ *Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona. Český ekumenický překlad*

o Klokoty. Poutní místo navštívil zřejmě někdy v létě roku 1933 spolu s několika dalšími členy kongregace a 15. října 1933 píše dopis P. Fridrichovi:

„Vysocedústojný pane děkane.

Nevím, jestli se ráčíte posud na mne pamatovati – tolik již let uplynulo, co jsme se viděli naposledy. Moji rodiče byli dlouhá léta v Plané nad Lužnicí a já jako bohoslovec (pražský) nejednou jsem se s Vámi setkal v Táboře o prázdninách. Jsem nyní generálním představeným Těšitelů Božského srdce ve Vídni a dosud rektorem českého kostela na Rennwegu. Nebyl jsem již dva roky v Plané na hrobě svých dobrých rodičů – až letos zase jsem na tři dny dojel do mé vlasti s několika spolubratry – měl jsem rekviem v Plané a zajel jsem do Tábora k Vám, ale nebyl jste doma, čehož velmi lituji. A nyní upřímně dovoluji si Vás poprositi o radu a pomoc v této záležitosti. Již jako student a bohoslovec putoval jsem o prázdninách každou sobotu do Klokot k Matce Boží, a co jsem se stal řeholníkem, tím více jsem vzpomínal na Klokoty.

Vy, veledústojný pane, nejlépe mi můžete dáti informace a radu i pomoc, dovolím-li se Vás co nejuctivěji prositi, abyste mi pomohl, aby naše řehole mohla se starati o Klokotskou Pannu Marii. Posud nikomu jsem se o tom nezminil, a v první řadě obracím se k Vám. K informaci o naší řeholi: „Těšitelé z Getsemane“ dovoluji si toto sděliti. Řehole naše vznikla při českém chrámu Páně ve Vídni na svátek Sedmiboletné Panny Marie roku 1922. Existuje tedy 11 let. Je to řehole základem i účelem slovanská. Vnitřním úkolem je smír Božskému srdci 1) adorací (stálou), 2) návštěvou nemocných, 3) misiem i působením (pastorací) Slovanů, kteří mimo vlast žijí, 4) modlitbou za umírající a trpící (Getsemani).

My sami jsme posud o nás nic nepsali, ale kupříkladu dr. Alfréd Fuks v Lidových listech a některých moravských listech psal o nás – Bohu díky – velmi sympaticky. Ve Vídni máme dva kláštery – při českém chrámu Páně na Rennwegu a za Vídni noviciát. Na Slovensku máme od roku 1927 nejstarší poutní místo nejen Slovenska, nýbrž i bývalého celého Uherska – Mariatál, údolí Mariánské při Bratislavě. Máte-li snad při ruce knihu od Isidora Vondrušky Životopisy svatých – je také stručný a výstižný článek o naší řeholi, který těmito slovy končí: „Po čem horoval dr. Stojan, kněz nadšený pro misijní činnost mezi Slovany, stalo se skutkem. Těšitelé hodlají převzít duchovní správu ve Francii, v Porúří a jinde.“

Není cílem mého listu vypisovati Vám křížovou cestu, kterou jsem musel při zakládání a i později projíti, ale jistě jsem zkusil mnoho. Doufám též, že dobrotivě porozumíte, proč tak lnu k Čechám, k Plané, Táboru, Klokotám, když se mi nabízí tolik pole činnosti jinde. Milí bratři, zvláště co byli se mnou v Klokotech, velmi se modlí, aby vše dobře dopadlo. – Máte-li, veledůstojný pane, snad s Klokoty jiné plány, nebo jsou-li už jiní in fieri, přece laskavě mi co nejdříve odpovězte, já musím totiž jednoho kněze poslati na misie do Francie, jednoho do Rumunska. A tento týden musím věc vyřídit, prosím Vás tedy, co nejuctivěji o laskavou odpověď, mám-li se o Klokoty ucházeti či ne. Hotových kněží nás je 10, bohoslovců 10, kleriků 16 – potom bratři laici a kandidáti – dohromady na 80. Je to velká, velmi velká starost, ale i velká radost, když jsme s ničím začali, a v chudobě žijeme a jsme spokojeni. Přikládám několik obrázků z našeho chrámu Páně z Vídně.

Do Vašich modliteb se uctivě poroučí a o laskavou brzkou odpověď snažně prosí zcela oddaný v Kristu

P. Josef Jan Litomiský, Generál Těšitelů B. S., Wien III, Rennweg 63⁴⁴

V soukromém archivu děkana Fridricha není uložena odpověď na tento dopis, ale podle dalšího dopisu P. Litomiského se můžeme domnívat, že odpověď P. Fridricha nebyla okamžitá a zřejmě ani příliš příznivá. Důvodem snad mohly být obavy o krácení příjmů duchovní správy děkanátu. Přesto však P. Fridrich vyslovil svůj podmíněný souhlas s možným působením kongregace na Klokotech. Další dopis P. Litomiského je z 5. února 1934 a týká se již prvních konkrétních podmínek působení na Klokotech a v jejich okolí:

„Veledůstojný pane děkane.

Ani nevíte, jak mne bolelo, že Jste mi psal: „celou noc jsem nespal“ – že máme přijít do Klokot. Jen s Vaším předcházejícím souhlasem žádal jsem o Klokoty – a mým vroucím přáním je, abyste svou známou dobrotu ukázal i naší mladé slovanské řeholi – a měl laskavý ohled nejen na potřeby duchovní správy, nýbrž i na způsob, jakým můžeme dle pravidel naší řehole v Klokotech pracovati.

Buďte tedy tak laskav, veledůstojný pane děkane, a pošlete nejdůstojnější konzistoři náčrt ujednání (dle Vašeho mínění), a nebo snad ještě lépe, určete laskavě den nebo

⁴⁴ Korespondence Těšitelé v Klokotech, osobní dopis P. Litomiského P. Fridrichovi

dva, oznamte mi, kdy bych mohl do Tábora do Klokot, a potom se dohodneme. Myslím, že by pro Vás i pro nás bylo nejlépe, kdybychom na zkoušku omezili svou činnost na Klokoty a Radimovice (školy, oddavky, pohřby, zaopatřování) - a v Táboře byli k dispozici pro zaopatřování nemocných ve městě i v nemocnici. Kromě nadace pro Klokoty a případnou odměnu za vyučování nechtěli bychom ze strany státu ani z děkanského úřadu (samo sebou) žádného platu. Tak by bylo nejlépe. Vám by ubyla starost s Klokoty a Radimovicemi, a se zaopatřováním. A tím by Vám přece (bez krácení příjmů) bylo, pane děkane, také pomůženo. Tábor je Váš – a naše by byly Klokoty. Ale znova připomínám, že bez domluvy s Vámi a schválení biskupským úřadem nic sám nerozhoduju. Co se týká oprav: něčím jistě bude moci patron přispěti, ostatní opatříme sami. A kdyby teď ani halěře pro opravy nebylo – snad bude později. Opravy nutné – alespoň vybělení by konečně bratři sami dovedli. Pro školy je sil katechetických jistě dosti, seminář se plní, a ani by nebylo dobře – pro dobrý poměr mezi děkanským úřadem a klášteřem, aby řeholní kněz byl kaplanem, zvláště když našim dovolím skládati maturitu až asi za pět let. Znova a znova předem osvědčuji: nejvíce mi záleží na dobré shodě s Vámi. A vy Jste, veledůstojný pane děkane, slíbil, že mým řeholním spolubratřím budete dobrým otcem. – Je samozřejmé, že například o prázdninách Vás rádi i delší dobu zastoupí, když budete to žádat.

Sám navrhuje, abychom až v létě začali. To by mi bylo trochu pozdě. Ať raději dříve přijdou (co nejdříve) – zařídí se pomalu a připraví na léto, kde snad může již s více poutníky počítati. Prosím, abyste laskavě souhlasil s převzetím Klokot mezi 20. – 24. březnem. Předtím by přišli bratři laici, aby potřebné v domě zařídili. A teď ještě opakují uctivý dotaz: Kdy mohu si přijíti Klokoty prohlédnouti?

Za všecku Vaši laskavost, veledůstojný pane děkane, Vám srdečně děkuji, Vám hodně zdraví na Pánu Bohu vyprošuji a zůstávám Vám upřímně oddaný.⁴⁵

Příchod těšitelů na Klokoty byl tedy domluven. Nedochozí k němu však v březnu 1934, jak to ve svém dopise P. Litomiský navrhoval, ale až v červenci. Ještě 15. dubna 1934 posílá P. Litomiský děkanu Fridrichovi další dopis, ve kterém ho žádá o vyhotovení návrhu smlouvy. V tomto dopise se také ptá na to, kdo informuje místní

⁴⁵ Korespondence *Těšitelé v Klokotech*, osobní dopis P. Litomiského P. Fridrichovi

tisk o chystaném příchodu těšitelů na Klokoty, protože on sám byl tímto zájmem zřejmě značně překvapen.⁴⁶

3.2 Příchod Kongregace těšitelů na Klokoty

8. července 1934 přicházejí první členové Kongregace těšitelů Božského srdce na Klokoty a okamžitě se zde ujímají duchovní správy. V kronice táboorského děkanství je zachovaný zápis o této události:

„Dne 8. července zavítali do Klokot členové kongregace Těšitelů z Vídně, kteří již v únoru vyjednávali se zdejším děkanem o převzetí duchovní správy v Klokotech. V dohodě s biskupskou konzistoří usadili se na Klokotech noví správci Panny Marie Klokotské. V nepřítomnosti děkanově, který dlel v tu dobu v lázních Karlových Varech, uvedl je do nového sídla P. Šebesta, zdejší kooperátor. Tak opuštěné Klokoty dočkaly se opět svých opatrovníků. Dostavili se dva kněží a čtyři bratři, uvítání byli způsobem slavnostním za přítomnosti osadníků nejen klokotských, ale i táboorských, takže svatyně klokotská byla přeplněna. Je naděje, že se přičiní, aby povznesli znovu slávu poutního kostela v Klokotech, již požíval v letech dřívějších. Smlouva s nimi dojednána byla ta, aby vedli duchovní správu, jeden z nich kaplanem rezidenčním a druhý superiorem. Tak fra P. Method Petrák (Slovák) a fra Alois Matulík (Moravan) se ujali opuštěného místa a s pomocí Boží a za přispění Blahoslavné Panny Marie Klokotské začali působit ve prospěch duší osadníků zdejších. Do nového sídla jdou s radostí a nadšením. Dej Pán Bůh, aby jak začali, tak pokračovali ku cti a slávě Boží, ku zvelebení Rodičky Boží Blahoslavné Panny Marie Klokotské a ku spáse duší jim svěřených“.

Poslední dochovaný dopis P. Litomiského v archivu děkanského úřadu v Táboře z 20. srpna 1934 potvrzuje, že své práci se těšitelé hned od počátku věnovali s plným nasazením:

„Veledůstojný pane děkane, z lístku, který jste mi poslal i ze zpráv milých bratří z Klokot upřímně se raduji a opravdu ze srdce Vám za Vaše přátelské jednání děkuji. Pán Bůh zaplať.“

⁴⁶ Srov. KOŘALKOVÁ, K. *Příchod kongregace Těšitelů Božského srdce na Klokoty*. In: *TábA*, č. 5, s. 168,169.

*Co se týče vyučování souhlasím, jak mě milý P. Method superior psal, jenom on sám zatím ať vyučování nepřijímá, poněvadž musí opět na misie, tentokráte do Belgie. To ale vyjednám až přijedu tento týden do Tábora. V jeho nepřítomnosti jiný náš kněz by v Klokotech vypomohl. Alespoň jsem tomu tak rozuměl, že se jedná o Starý Tábor a to by milý P. Alois zastal.*⁴⁷

Kronika tábořské farnosti se již po srpnové pouti zmiňuje o tom, že je znát blahodárné působení Kongregace těšitelů na Klokotech. Výstav Nejsvětější Svátosti oltární je každodenní, před ní adorují kněží i bratři. Výstav je vždy zakončen modlitbou růžence, litaniami a svátostným požehnáním.⁴⁸

3.3 První léta působení kongregace na Klokotech

První rok působení kongregace na poutním místě probíhal celkem poklidně. Dne 19. listopadu nechal P. Matulík otevřít hrobku pod kostelem – bylo to poprvé po 200 letech. V hrobce bylo uloženo 15 dubových rakví, kostry byly všechny neporušené, u některých byla zachována i kněžská roucha. Rok 1934 je v obecní kronice zakončen zápisem o půlnoční mši svaté, která se konala poprvé po dlouhé době a přišlo na ní ohromné množství lidí z okolních obcí a z Tábora.⁴⁹

Velký úspěch měly poutě, které byly pořádány na svatodušní pondělí, Korunovaci Panny Marie a Nanebevzetí Panny Marie. Veřejnost oceňovala také úsilí těšitelů o zvelebení celého poutního areálu. Veškeré tyto zde prováděné opravy byly pečlivě a krasopisně zaznamenány do Knihy veškerých oprav a zařízení. Kniha je rozdělena do osmi oddílů – opravy provedené v kostele, opravy provedené v ambitech a v kaplích – sv. Vojtěcha, sv. Jana Nepomuckého, sv. Vavřince, sv. Anny, Růžencové kapli a kostelní inventář. Mezi prvními věcmi pořízenými do kostela najdeme červené kokosové koberce (1.222 Kč a 2.080 Kč), pořízení nových jesliček (4.400 Kč) a nových sošek a oveček k nim (400 Kč), opravy ornátů (6.025 Kč), pořízení nových ministrantských komží a opravy některých starších. V oddíle oprav je první zápis z 19. října 1934 – jedná se o zaplacení částky 14.500 Kč Městské elektrárně v Táboře, která do kostela zavedla elektrické osvětlení se vším příslušenstvím. Osvětlena byla

⁴⁷ Srov. RYTÍŘ, F., ŠOTEK, L. *Kronika klokotské farnosti*, s. 42.

⁴⁸ Srov. *Kronika římskokatolické farnosti Tábor*, s. 279.

⁴⁹ DigiArchiv SOA Třeboň, *Pamětní kniha obce Klokoty*, snímek 44,45.

i prosklená kopule nad hlavním oltářem, žárovka v ní svítila po celou noc. Z dalších zápisů pak zjistíme, že hlavní opravy a úpravy celého areálu byly provedeny v letech 1935-1936 – pozlacení a oprava hlavního oltáře, obložení presbytáře a schodů mramorem, pořízení nových malovaných oken, opravy podlah a dveří, bílení a dláždění kaplí, opravy oltářů a soch, dveří, opravy dlažby a obrazů v ambitech a mnoho dalších prací, které prováděly většinou místní firmy.⁵⁰

Na jaře 1935 bylo definitivně upraveno nádvoří kolem kostela a kolem ambitů byly vysázeny růžové keře. O Velikonocích se pak konalo slavné Vzkříšení, slavnostní průvod kráčel celou vesnicí, ve všech oknech byla rozsvícena světla. Poprvé byl v průvodu nesen krásný nový baldachýn, který darovala paní Marie Brown k nadcházejícímu 300letému jubileu přenesení obrazu Panny Marie na Klokoty.⁵¹

V září 1935 se na Klokotech konal sjezd Sdružení katolické mládeže. Po tomto sjezdu zesílilo obviňování Kongregace těšitelů ze strany tábořského obyvatelstva a místního tisku. Otevřený dopis politických, společenských a církevních organizací v Táboře, adresovaný městské radě, se ostře ohrazuje proti „skryté, mimonáboženské činnosti kongregace“.⁵² Dopis obviňuje těšitele z toho, že na sjezdu byla zhanobena památka největšího syna našeho národa Mistra Jana Husa i samého zakladatele města Tábora Jana Žižky. Dále jsou v dopise vysloveny tři dotazy: 1/ kdo nese odpovědnost za to, že duchovní správa kostela na patronátu tábořském byla svěřena příslušníkům kongregace, aniž byla při tom učiněna záruka, že se budou věnovati jenom správě duchovní s vyloučením veškeré činnosti politické, 2/ co hodlá městská rada učiniti pro zabezpečení klidu tábořské veřejnosti v budoucnosti, ježto na zmíněném sjezdu klokotském byla ohlášena ofensiva reakčních živlů v příštím roce u příležitosti jubilea klokotského kostela, 3/ žádáme vysvětlení, z jakých prostředků hradí se veliké náklady úpravy klokotského kostela i residence. Dále se v dopise prohlašuje: „*nebudeme nadále trpně přihlížeti k akcím, jež zneklidňují tábořskou veřejnost a působí rozvratně úmyslným urážením tábořské tradice. Žádáme důrazně, aby městská rada plně respektovala slova presidenta Masaryka: „Tábor jest náš program!“* – Jednota čsl. obce legionářské v Táboře. Odbočka svazu čsl. domobrany z Italie v Táboře. Svaz Národního Osvobození jednota v Táboře. Čsl. obec střelecká župa Žižkova v Táboře. Čsl. obec

⁵⁰ NA Praha, fond Těšitelé Praha III, č. 45, kniha 1.

⁵¹ DigiArchiv SOA Třeboň, *Pamětní kniha obce Klokoty*, snímek 46.

⁵² Srov. KOŘALKOVÁ, K., *Československo, Bože chraň!* (Mapa Masarykova Československa v klokotském kostele), in TábA, č.4, s.118,119.

střelecká jednota v Táboře. Spolek čsl. voj. vysloužilců v Táboře. Náboženská obec církve československé v Táboře. Sbor jednoty českobratrské v Táboře. Československý evangelický sbor Husův v Táboře. Organizace čsl. strany národně socialistické v Táboře. Místní organizace čsl. sociální demokratické strany dělnické v Táboře. Svaz socialistických bezvěrců v Táboře. Sdružení volné myšlenky v Táboře. Učitelská jednota Komenský v Táboře. Dělnická Tělocvičná jednota v Táboře. Dělnická Akademie v Táboře.⁵³

3.4 Poutní rok 1936

Těšitelé plní svůj slib, že vrátí Klokotům jejich lesk a slávu. Potvrzují to velkolepé jubilejní slavnosti na památku 300letého přenesení milostného obrazu Panny Marie. Slavnosti byly zahájeny již v květnu 1936 – děti přijaly 1. svaté přijímání, setkali se zde členové Mariánské družiny a Terciáři z Prahy, z Tábora do Klokot se vydalo procesí katolických spolků, aby uctily Královnu máje. Od 1. května do 30. září udělil Svätý otec Pius XI. plnomocné odpustky všem věřícím, kteří v této době na Klokotech přistoupí ke svátostem a před milostným obrazem Panny Marie Klokotské se pomodlí na úmysl Svätého otce. Byla také prodloužena povinnost velikonoční sväté zpovědi až do konce roku.⁵⁴

3.4.1 Jubilejní slavnosti 1936

Jubilejní slavnosti vyvrcholily 15. srpna 1936. Začaly slavnou pontifikální mší svätou v děkanském kostele v Táboře, po jejím skončení vyšel průvod asi 15 tisíc věřících s milostným obrazem Panny Marie na Klokoty. V čele tohoto průvodu šly družičky, následovaly katolické spolky, skupiny katolické mládeže, lidoví železničáři, představitelé Československé strany lidové, města Tábora, četné duchovenstvo, čtyřicet kněží se střídalo v nesení nosítek s milostným obrazem. Na Klokotech sloužil pontifikální mší svätou českobudějovický biskup Šimon Bárta a zároveň byly mše sväté slouženy i ve všech kaplích v ambitech. Odpoledne následovalo ještě slavnostní kázání,

⁵³ SOkA Tábor, fond Děkanský úřad Tábor III, kart. 10, folio 4.

⁵⁴ SOkA Tábor, fond Děkanský úřad Tábor II, kart. 20.

zpívané litanie a slavné požehnání. Podle zprávy z tisku se těchto oslav na Klokotech účastnilo 25 000 věřících.⁵⁵

Nákladem Kongregace těšitelů Božského Srdce na Klokotech vychází u příležitosti jubilea brožura Klokoty, jihočeské poutní místo u Tábora. Dr. Ludvík Franěk, profesor arcibiskupského gymnasia, sestavil podle různých pramenů a tradice stručné dějiny místa a úcty k Panně Marii na Klokotech. V úvodu knihy je požehnání českobudějovického biskupa Šimona Bárty všem poutníkům a navštěvovatelům poutního místa Panny Marie Klokotské.

3.4.2 „Křížácké tažení na Tábor“

Reakce na tyto mohutné církevní oslavy na sebe nenechaly dlouho čekat. V následujících dnech se deníky i týdeníky náležitě tomuto tématu věnovaly. Sociálnědemokratický týdeník Jiskra tyto slavnosti označil za křížácké tažení na husitský Tábor, které bylo chytře připraveno vídeňskými těšiteli. Lituje shrbené udřené venkovské ženy a ustarané tatíky, kteří důvěřivě šlapou dalekou cestu do Klokot, aby zde v lesku církevních parád zapomněli na svou bídu doma. Poukazuje na chudobu Nazaretského, jeho království duše a rozumu, od kterého se pastýři církve vzdálili a znovu ho křížují. Žižkův národ nikdy nezapomene a zapomenout nesmí na špatné zkušenosti, které s církví má!⁵⁶ Lidový deník z 28. srpna 1936 kritizuje lidovecký tisk za to, že se neozval proti těmto urážkám náboženského cítění, kdo mlčí, souhlasí.⁵⁷ Týdeník Jihočeský kraj z 28. srpna se zabývá tím, jak je možné, že dříve klokotský kostel neuživil ani jednoho civilního kněze a dnes je tu již 6 řeholníků. Důvod vidí v tom, že řeholníci umí velmi dobře mluvit k srdci lidu, zvláště žen, které do Klokot donesou vše, co je tam potřeba. Klášter zde prý byl zřízen bez svolení městské rady a dokonce již použil na pozvánkách na jubilejní slavnosti vlastní razítko Duchovní správa kláštera těšitelů Božského srdce z Getsemane. Z tohoto důvodu se městská rada usnesla požádat o vyjádření právního stanoviska doktora Mikeše, městského radního. JUDr. Mikeš se vyjádřil, že městská rada vůbec nebyla požádána o povolení konání

⁵⁵ SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, kart.II,č. 76, Lidové listy z 19.8.1936.

⁵⁶ SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, kart.II,č. 76, týdeník Jiskra, roč. XII., č.33 z 21.8. 1936.

⁵⁷SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, kart.II, č.76, Lidový deník roč. XXIII, č. 201 z 28.8. 1936.

jubilejních slavností a navrhl úředně zakázat používání razítka. Podle svolení městské rady smí na Klokotech být pouze sídelní kaplan, pouze na přechodnou dobu bylo povoleno, aby tento úřad zastával řádový kněz. Městská rada tedy má možnost jako patron zařídit, aby činnost řádových kněží na Klokotech byla zakázána, protože jejich aktivita se stále stupňuje a nesměruje jen k činnosti náboženské, ale hlavně k posílení politického vlivu lidové strany. Řeholníci ruší náboženský klid ve městě.⁵⁸ Jaroslav Maria v témže listu o týden později nazývá tento boj zápasem Klokoty contra Kotnov. Vidí motivy pana doktora jako příliš průhledné a jejich důsledkem jistě bude ještě větší příliv poutníků do Klokot.⁵⁹

Obsáhle se k tomuto tématu vyjadřuje ve článku Město Tábor a řeholníci na Klokotech v týdeníku Český Jih Dr. Burian. Vysvětluje, že dle zápisu v pozemkové knize klokotské není vlastníkem kostela ani budovy sídelní obec tábořská ani klokotská, ale římskokatolický kostel Panny Marie v Klokotech. Tábořská obec tedy nemůže budovami disponovat. Dále je klokotský chrám filiálním kostelem děkanského chrámu tábořského, duchovní klokotský tak není farářem, ale pouze kaplanem, který je ustanovován biskupem, jeho ustanovení je tak věcí čistě církevní, do níž nemůže zasahovat patron kostela. Ani patronátní právo nezakládá oprávnění zasahovat do ustavení duchovního a do kultových záležitostí, kterou je i předmětné pořádání jubilejních oslav.⁶⁰

K boji proti klokotským těšitelům se přidává i měsíčník Církve československé na Tábořsku Stráž na Táboře svým článkem Kolem Klokot. *„Těšitelé seli vítr, nyní klidí bouři. V místech posvěcených působením kostnického mučedníka pravdy Boží si nelze beztrestně s ní pohrávat!”*⁶¹

V ostrém kontrastu s těmito nenávisťnými novinovými články je zápis v Pamětní knize Klokoty z 20. září 1936, který napsal P. Strnad z Brna:

„Poznal jsem zde jedno z nejkrásnějších poutních míst Královny nebes, jež uchvacuje srdce úpravou i historií mocně, jako žádné jiné, a blahopřeji Těšitelům B.S.P. k této

⁵⁸ SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, kart.II, č.76, týdeník Jihočeský kraj z 28.8. 1936.

⁵⁹ SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, kart.II, č.76, týdeník Jihočeský kraj ze 4.9. 1936.

⁶⁰ SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, kart.II,č. 76, týdeník Český Jih, č. 37 z 5.9. 1936.

⁶¹ SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, kart.II, č.76, měsíčník Stráž na Táboře, roč. XV. č. 10 z 1.10. 1936

*jejich vstupní bráně do Čech, kde počínají svůj smír za hříšníky na místě jejich krvi tak hojně pokropeném.*⁶²

Také kongregace sama považovala za nutné se k útokům proti ní vyjádřit, zejména pokud šlo o národní a státní smýšlení. Ze září 1936 se zachoval tužkou psaný text, který měl být zaslán se žádostí o otištění těmto listům: Český Jih, Tábor, Jihočeský kraj, Náš kraj, Nový směr a Jiskra. Prohlášení bylo formulované takto: „*Kongregace a klášter Těšitelů Božského srdce na Klokotech žádá vás o uveřejnění následující informace:*

„Vzhledem na různé publikace o naší činnosti a naší státní příslušnosti v rozličných časopisech – prohlašujeme dle pravdy a skutečnosti: Všichni řeholníci této kongregace, jak v mateřském klášteře ve Vídni, na Rennwegu č. 63, tak i v Unter-Tullnerbachu, Mariatáli, Nepomuku, Klokotech a Jerusalemě, jsou příslušníci státu československého. Generální představený Vldp. P. Josef Jan Litomiský je rodákem z Plané nad Lužnicí⁶³ a klášter ve Vídni na Rennwegu je klášterem českým. Kongregace stará se o Čechy i Slováky, vystěhovalce žijící v zahraničí, řeholníci vyučují na školách Komenského a dalším jejím účelem, mimo činnosti misionářské, je též propagace a uskutečňování unionismu. Pobyt v klášteřích je vzhledem na přísnou klausuru dovolen výhradně osobám stavu duchovního.“⁶⁴

Silicími hlasy veřejnosti i tisku, které byly zaměřeny proti členům Kongregace těšitelů, se zabývala dokonce tábořská četnická stanice. Zjišťovala v září 1936 přesný stav členů Kongregace těšitelů na Klokotech. Ve svém sdělení Okresnímu úřadu v Táboře oznamuje tato jména:

P. Methoděj Petrák, nar. 23. 9. 1907 v Bojně, okres Topolčany, řádný kněz a superior, nyní ve Francii

P. Alois Matulík, nar. 27. 5. 1905, Velký Bílovec, okres Hodonín, řádný kněz, zástupce superiora

P. Alfons Nikoleny, nar. 1909 v Bojně, okres Topolčany, řádný kněz

⁶² SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, *Pamětní kniha*

⁶³ Tato informace není správná, P. Litomiský se narodil v Hoříněvsi ve východních Čechách, v Plané nad Lužnicí prožíval svoje dětství a mládí.

⁶⁴ Srov. KOŘALKOVÁ, K. *Československo, Bože chraň!* (Mapa Masarykova Československa v klokotském kostele), in *TábA*, č.4, s.119.

Fra. Svorad Horný, nar. 12. 1. 1901, Plavecké Podhradie, okres Malacky, řádný bratr

Fra. Bohumil Pindák, nar. 1. 12. 1902, Štítné, okres Uherský Brod, řádný bratr

Fra. Jindřich Surala, nar. 2. 2. 1900, Velké Karlovice, okres Vsetín, řádný bratr

Fra. Augustin Nagy, nar. 16. 7. 1912, Malá Hradná, okres Bánovce, řádný bratr

Fra. Gerhard Jozef Krajčířovič, nar. 10. 4. 1908, Biksard, okres Trnava, řádný bratr

Ještě na konci roku 1936 se četnická stanice v Táboře vyjadřuje k činnosti těšitelů. Uvádí, že všichni jsou českoslovenští státní příslušníci, mravně zachovalí a ve věcech náboženských jsou všichni horlivě činní.⁶⁵

3.4.3 Zakončení oslav jubilejního roku

27. září se v rámci jubilejních oslav konala také Pout' a sjezd katolického učitelstva. Heslo znělo: „Ať stane se pout' projevem naší pevné víry a sjezd ohniskem činnosti katolických učitelů a vychovatelů!“ Účastníky čekalo kázání rektora kněžského semináře K. Rebana, společná mše svatá, přednášky, beseda s rodiči. Svůj pozdravný přípis sjezdu zaslal také českobudějovický biskup Šimon Bárta.⁶⁶

Jubilejní slavnosti byly zakončeny na svátek sv. Václava 28. září. V 9 hodin ráno se konala slavná mše svatá s promluvou a společným svatým přijímáním jubilantů – to byli všichni ti, kteří před 25, 30, 35 a 40 atd. lety byli u prvního svatého přijímání. Oslavy byly zakončeny slavnostním požehnáním s ambroziánským hymnem „Tebe Boha chválíme“ na poděkování za všechny milosti přijaté na přímělu Panny Nejsvětější.

Plakát, kterým těšitelé zvali na jubilejní slavnosti, byl zakončen výzvou: *„Přijďte všichni v hojném počtu uctít Nejblah. Pannu Marii a shlédnout monumentální její stánek v čarokrásné romantické krajině nad tokem tiché Lužnice. Zde můžete se odevzdati do její mocné ochrany a skrze ni vyprositi si hojných milostí na jejím Božském*

⁶⁵ Srov. KOŘALKOVÁ, K. *Příchod kongregace Těšitelů Božského srdce na Klokoty*. In: TábA, č. 5, s. 170.

⁶⁶ SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, kart. II, *Spisový materiál*, folio 90.

*Synu, Pánu a Stvořiteli všech věcí.*⁶⁷ Tato smělá výzva podpořená obětavou prací bratří těšitelů na poli duchovním i úsilím o celkové zvelebení tohoto poutního místa, přinesla své bohaté plody.

3.5 Předválečné období na Klokotech

Poutní místo se za působení těšitelů velmi rozrůstalo, o čemž svědčí mnohé zápisy v Pamětní knize. Poutníci sem putovali již od měsíce dubna, aby zde načerpali duchovní posilu. Z celé vlasti přicházeli jednotlivci, především bohoslovci a kněží, rodiny i celé skupiny poutníků. Také rok 1937 byl, stejně jako ten předchozí, ve znamení velkých poutních slavností. Slavná pouť Legio Angelica se tu konala za obrovské účasti mládeže 2. května. Poutníci ze Suchého Vrbného u Českých Budějovic doprovodili skupinu ministrantů, kteří zde před milostným obrazem Panny Marie založili svoji Legio Angelica. Zápis v pamětní knize udává, že poutníků bylo na 350, přítomný byl i chrámový sbor ze Suchého Vrbného, který doprovázel pobožnosti.⁶⁸ Velký průvod na tuto slavnost přišel také z Jistebnice.

Sjezd katolického lidu se na Klokotech konal 6. června 1937 a 13. června zde proběhla ještě pouť katolické mládeže českého Jihu.⁶⁹

Na velkou účast věřících při těchto poutích reaguje opět týdeník Jiskra. Píše: *„Místo hlásání slova božího prodávají bloky na stavbu lidového domu. O klokotské pouti v nádvoří kostela členové řádu „Těšitele“ místo vykonávání pobožnosti prodávali bloky na stavbu lidového domu v Táboře a počínali si při tomto obchodě velmi konciliantně. Vnucovali bloky každému i těm, kteří je odmítali. Znavení poutníci dlouhou cestou a vedrem, vytahovali těžce vydřené korunky, za které prý se jim ještě dostane odpuštění. Tak vidíš, milí poutníče, ty, který dřeš od rána do večera, jsi považován mladými, nic nedělajícími členy řádu „Těšitele“ v Klokotech ještě za hříšníka. A abys došel odpuštění, musel jsi jít až do Klokot kupovat cihly na stavbu klerikálního lidového domu v Táboře. Mají to ale sluhové páně v tomto slzavém údolí dobře zařízeno.*⁷⁰ Kongregace posílá obratem redakci žádost o uveřejnění opravy

⁶⁷ SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, kart. II, Spisový materiál, folio 67.

⁶⁸ SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, Pamětní kniha.

⁶⁹ SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, kart. III, Dokumentační materiál, folio 8.

⁷⁰ SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, kart. III, Dokumentační materiál, folio 16.

tohoto článku, protože bloky na stavbu lidového domu prodávali o pouti nikoli řeholníci, ale členové Družstva pro zřízení katolického lidového domu v Táboře ve prospěch tohoto Družstva.⁷¹

Také československá církev reagovala na tyto akce. Svolala svoje příslušníky a zvláště mládež. Jejich průvod kráčel kolem tábořských kostelů s transparenty a hesly zaměřenými proti římskokatolické církvi: „Řím musí být souzen a odsouzen!“, „Vystupte z církve!“, „Ne Klokoty, ale husitský Tábor!“ Toto nenávislné jednání bylo odsouzeno jinověrci i příslušníky samotné československé církve.⁷²

Klokotští těšitelé v čele s P. Aloisem Matulíkem se horlivě angažovali v šíření úcty k Božskému Srdci Ježíšovu. Mnoho tábořských rodin bylo v té době Srdci Ježíšovu zasvěceno. Některé z těchto rodin zasvěcoval častý návštěvník farnosti svatovítský kanovník Dr. Josef Čihák, který také slavnostně přijímal děti do Tarsické ligy. Tuto Tarsickou ligu založila v Táboře učitelka Marie Bendová, členka III. řádu sv. Františka a získala zde velké množství dětí, pro které pořádala besídky, dětská duchovní cvičení, poutě na Svatou Horu a do Staré Boleslavi.⁷³

3.6 Myšlenky národní svébytnosti

Úzkost věřících z politické situace se v roce 1938 promítla do vyšší účasti věřících na poutích. Také kněží se ve svých kázáních obraceli k Panně Marii - Matce Bolestí a prosí ji o ochranu republiky v době jejího nebezpečí.⁷⁴ Desetitisíce lidí během těchto poutí prosily za český národ, zpěvy státní hymny Kde domov můj a Svatováclavského chorálu zakončovaly tyto pouti v napjaté předválečné atmosféře.⁷⁵

Pravděpodobně z roku 1938 pochází také oprava a úprava oltáře sv. Václava v klokotském kostele, která je významným dokladem snahy Kongregace těšitelů o veřejnou obhajobu myšlenek české národní svébytnosti. Protože zatím nebyly nalezeny knihy příjmů a vydání z let 1938-1939, nevíme, kdo je autorem čtyř soch na oltáři sv. Václava – jedná se o sochu sv. Cyrila a sv. Metoděje a o sochu sv. Ludmily

⁷¹ SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, kart. II/1 *Správní záležitosti*.

⁷² Srov. *Kronika římskokatolické farnosti Tábor*, s. 299.

⁷³ Srov. *Kostelník vzpomíná*, nepublikovaný materiál, nestránkováno.

⁷⁴ Srov. OURODOVÁ-HRONKOVÁ, L. *Klokoty. Poutní místo*, s. 86.

⁷⁵ Tamtéž, s. 97.

a sv. Anežky České, a ani to, kdy přesně byly tyto sochy na oltář umístěny. Dr. Franěk ve své publikaci z roku 1936 tyto sochy v kapli sv. Václava neuvádí a ani zachovaná kniha oprav z let 1934-1937 se o nich nezmiňuje. A neuvádí je ani Kniha příjmů a vydání z let 1940-44 a je nepravděpodobné, že by sem tyto sochy, díky svým neobvyklým doplňkům, byly instalovány po 15. březnu 1939. U nohou sv. Ludmily je totiž umístěn štít s křížem a se třemi lipovými listy a na něm mapa Československé republiky s českými zeměmi, Slovenskem a Podkarpatskou Rusí. Na této mapě jsou i jména měst – Praha, Brno, Bratislava, Košice a Užhorod a zlatý nápis „Československo Bože chraň!“. Také sv. Anežka má u svých nohou štít – štít s československým státním znakem, na kterém je stříbrný dvouocasý lev se zlatou korunou, zlatým jazykem a zlatými drápy, na prsou má znak Slovenska se třemi pahorky a zlatým dvojitým křížem.⁷⁶ Horní část oltáře byla ještě doplněna třemi andílky, kteří nesou nápis „Utěš smutné, zažeň vše zlé, svatý Václave“. V té době byl na Klokotech superior P. Alois Matulík a tito další těšitelé: P. Ignác Gregor, fra Svorad Horný, Serad Kajčíkovič, Damián Mlýnský, Benedikt Pindík, Tadeáš Pindík, Damas Veřtát.⁷⁷

V Táboře se traduje ústní legenda, podle níž štít s mapou Masarykova Československa zůstal v klokotském kostele na svém místě i během 2. světové války, protože byl zakryt vzrostlými květinami. Tato legenda měla možná posílit českou národní hrdost, ale nezakládá se na pravdě. Ve Státním ústředním archivu v Praze se ve fondu prezidia Zemského úřadu našly dva dokumenty, které přibližují osud tohoto štítu za války. První z nich je dopis vrchního rady politické správy Šebesty Presidiu Zemského úřadu v Praze z 12. srpna 1940. V dopise se uvádí, že závadný štít v klášteře v Klokotech, na který telefonicky upozornil vrchní zemský rada v Táboře, byl bezodkladným zákrokem četnické stanice v Táboře odstraněn a zaslán úřadu Oberlandrátu. Přiložen byl i dopis velitele četnické stanice v Táboře vz. prap. Slance z 10. srpna: „*Na příkaz p. Oberlandráta v Táboře a na telefonický příkaz p. Okresního hejtmana v Táboře byl dne 10. 8. 1940 zajištěn četnickou stanicí v Táboře připojený štít znázorňující bývalou Čsl. republiku s nadpisem „Československo Bože chraň“.* Štít byl umístěn před 3 měsíci na pobočném oltáři v klášteře v Klokotech, odkud byl jako závadný odstraněn bývalým představeným kláštera Superiorem Páterem Aloisem

⁷⁶ Srov. KOŘALKOVÁ, K. *Československo, Bože chraň!* (Mapa Masarykova Československa v klokotském kostele), in *TábA*, č.4,1992, s.115,116.

⁷⁷ Srov. RYTÍŘ, F., ŠOTEK, L. *Kronika klokotské farnosti*, s. 44.

Matulíkem. Tento štít byl uložen v kanceláři nynějšího představeného klášteřa Superiora Mlejnského, který udal, že štít mu byl předán předchůdcem, Paterem Aloisem Matulíkem. Obraz nebyl tudíž veřejně vyvěšen, nýbrž byl uložen v kanceláři představeného klášteřa, kam nikdo nemá přístup, a štít pak byl určen pro archiv klášteřa v Klokotech.“⁷⁸

Úředním dokumentem je tedy potvrzeno, že štít se během války nenacházel v klokotském kostele, ale byl uložen na německém úřadě, zůstává zde však několik dalších otázek, na které dosud neznáme odpovědi. V dopise velitele četnické stanice je informace, že štít byl na oltář umístěn před 3 měsíci, znamenalo by to tedy někdy na začátku května 1940, což se zdá být velice nepravděpodobné, byla to tedy záměrně mylná informace? Nikde se také nemluví o druhém štítu, který byl umístěn u nohou sv. Anežky, jaké byly jeho válečné osudy? Jisté je pouze to, že Kongregace těšitelů, která byla založena jako důsledek poznání útrap českých vojáků v 1. světové válce, měla k myšlenkám národní svébytnosti velice blízko. Dalším důvodem pro umístění těchto pro katolické kostely ne zrovna obvyklých atributů bylo zcela určitě také to, aby se těšitelům podařilo přesvědčit tu část tábořské veřejnosti, která byla proti nim nepříznivě naladěna, že i oni chtějí prosazovat českou národní myšlenku.⁷⁹

Česká společnost se bezprostředně po 15. březnu 1939 silně snažila prosazovat myšlenky české národní svébytnosti. Stranou těchto snah nezůstávaly ani církve, zejména československá, ale i římskokatolická církev cílevědomě tyto myšlenky podporovala. V létě 1939 proběhla řada národních poutí s obrovskou účastí věřících. Také klokotští těšitelé v tomto období vyvíjeli velkou náboženskou aktivitu, jak o tom informoval i deník Venkov 9. července 1939. Reportáž přiblížila čtenářům historii poutního místa, seznámila je podrobně se vzácnými sakrálními památkami (zajímavé je, že se zde nezmiňuje o oltáři sv. Václava, ale pouze o oltáři českých patronů a vůbec ne o štítu s mapou Československa, který zde ještě s velkou pravděpodobností byl, je možné, že na něj autor záměrně nechtěl upozorňovat), s historií klokotských poutí, hlavně připomíná slavnou jubilejní pouť v roce 1936. Autor také seznamuje čtenáře se svojí vlastní zkušeností, kdy se v červnu 1939 zúčastnil nedělní mše, při které byl kostel

⁷⁸ Srov. KOŘALKOVÁ, K. *Československo, Bože chraň!* (Mapa Masarykova Československa v klokotském kostele), in *TábA*, č.4, s.116,117.

⁷⁹ Tamtéž, s.118.

zcela zaplněn věřícími, a stovky dalších byly v ambitech kolem kostela. Po skončení mše věřící zazpívali hymnu a pak chorál Svatý Václave.

Největší účast poutníků byla na svátek Nanebevzetí Panny Marie 15. srpna 1939. Od časného rána přicházeli poutníci z Čech i z Moravy pro posilu k Matičce Klokotské, loučili se v pozdních odpoledních hodinách po zpěvu hymny a svatováclavského chorálu, posílení vlasteneckým kázáním Msgr. Fencla. Velké množství poutníků přišlo na Klokoty i v neděli následující po tomto svátku.⁸⁰

3.7 Válečná léta na Klokotech

V prvních letech 2. světové války dochází k jistému útlumu poutního života. O povolení poutí bylo nutno žádat, byly zakazovány různé pobožnosti, byla cenzurována kázání, docházelo k prohlídkám fary a kostela.⁸¹ Ke zhoršení stavu došlo po provedení atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Byly sundány oba kostelní zvony, na hřbitově se nesměly o Dušičkách rozsvěcet svíčky a byl dán zákaz sloužit půlnoční mši svatou.⁸²

Během války proběhlo na Klokotech několik primičních mší svatých. Primice Patera Stanislava Brabce, pozdějšího sekretáře pana biskupa Hloucha, P. Karla Kosteleckého a také těšitelů P. Damase Františka Veřtáta a P. Damiána Aloise Mlýnského.⁸³

Táborský klášterní kostel byl 2. června 1940 znovu posvěcen po prováděných opravách. P. Matulík zde měl promluvu s poděkováním všem, kteří se o opravy zasloužili. Odpoledne toho dne pak byly posvěceny také varhany na Klokotech – také zde za účasti probošta českobudějovické kapituly Msgr. Karla Bočka.⁸⁴

⁸⁰ Srov. KOŘALKOVÁ, K. *Československo, Bože chraň!* (Mapa Masarykova Československa v klokotském kostele), in *TábA*, č.4, s.121.

⁸¹ Srov. OURODOVÁ-HRONKOVÁ, L. *Klokoty. Poutní místo*, s. 85.

⁸² DigiArchiv SOA Třeboň, *Pamětní kniha obce Klokoty*, snímek 75.

⁸³ Srov. *Kostelník vzpomíná*, nepublikovaný materiál, nestránkováno.

⁸⁴ Srov. *Kronika římskokatolické farnosti Tábor*, s. 326.

Ze zápisů z Knih příjmů a vydání z let 1940-1944 zjistíme, že během války nebyly na Klokotech prováděny žádné větší opravy a úpravy, z větších položek na straně výdajů tady najdeme pouze splátky kutnohorskému řezbáři Bekovi za dokončenou zpovědnici a zhotovení sochy sv. Terezie od Dítěte Ježíše.⁸⁵ A tady se nabízí možnost, nebyl tento řezbář také autorem soch v kapli sv. Václava? Vždyť také Pietu – P. Marii s Kristem na klíně, která se nachází v předsíni kostela, zakoupil P. Matulík v roce 1939 od tohoto řezbáře. Panna Maria je oblečena v červeném, bílém a modrém rouchu a v době války se stala pro poutníky i místní obyvatele symbolem trpící vlasti a bolesti českého národa.⁸⁶

Ostatní zápisy v Knihách příjmů a vydání zachycují všednodenní život klokotských těšitelů. Jsou zde výdaje za stravu a oblečení, praní a opravy prádla, za úklid, za léky, za topení. V kolonce příjmů jsou drobné částky, které dokumentují duchovní služby, které vykonávali – odsloužené mešní intence, křty, svatby, pohřby, výuka náboženství, zpovídání v okolí, zaopatřování, exercicie, dále příjmy z darů na kostel nebo na světlo.⁸⁷

Zápisy z válečných let v Pamětní knize dokládají, že Klokoty byly v této těžké době místem, kam se poutníci vždy mohli obrátit s prosbou o pomoc a útěchu. Učitel ze Slušovic u Zlína 20. července 1940 napsal: „*Na půdě posvěcené prací vlasteneckého kněze Kamarýta vzpomínají Moravané velkého díla restaurace Klokot O. O. Těšiteli Božského srdce, kde načerpali hojných milostí od Matičky Boží Klokotské.*“ Hned následující den se do této knihy podepsal vyšehradský kanovník Alexandr Titl a připojil tato slova: „*Klokoty, požehnaná duchovní oasa necht' s pomocí Boží, pod ochranou mocné Královny nebes vzkvétá obětavým působením milých Otců Těšitelů pro potěchu Božského srdce, blaho českého lidu.*“ Najdeme tu také rozloučení P. Matulíka z 15. července 1940: „*Od Matičky Klokotské ke sv. Janu do Nepomuka odchází a do nového působiště o požehnání prosí Tebe Matičko Klokotská Tvůj věrný ctitel P. Alois Matulík.*“⁸⁸ Klokoty jeho odchodem ztratily velmi mnoho. Došly za jeho působení velkého rozkvětu, žil pro ně, musel však poslechnout řádové regule, a po šesti letech odchází. Jeho nástupcem – superiorem byl jmenován P. Kosmas Mlýnský.⁸⁹

⁸⁵ NA Praha, fond Těšitelé Praha III, č. 45, kniha 2, 3, 4.

⁸⁶ Srov. OURODOVÁ-HRONKOVÁ, L. *Klokoty. Poutní místo*, s. 26.

⁸⁷ NA Praha, fond Těšitelé Praha III, č. 45, kniha 2, 3, 4.

⁸⁸ SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, *Pamětní kniha*.

⁸⁹ Srov. *Kronika římskokatolické farnosti Tábor*, s. 327

Další z těšitelů – fra Damián Mlýnský píše do pamětní knihy 2. května 1943: „*Královno míru, slavná nebes Paní, Čechové Tobě věrni zůstanou.*“⁹⁰

Vánoční prázdniny v roce 1942 byly prodlouženy až do 9. února. Od března se začalo vyučovat náboženství – v 1. a 2. třídě hodinu týdně (jednou hodinou byla posílena výuka německého jazyka), v ostatních třídách dvě hodiny týdně. Na chlapecké měšťanské škole začal učit klokotský těšitel P. Alexej Maria Hajer.⁹¹

3.8 Poválečné roky

Konec 2. světové války byl oslavován na všech poutních místech v celé vlasti. Na Klokoty se vrátily zvony – prvně zvonily 22. července 1945 na památku i čest všem hrdinům padlým ve 2. světové válce, jak se dozvídáme ze zápisu v Pamětní knize. Tento zápis potvrdili svými podpisy zaměstnanci firmy Pán, kteří zvony na věž klokotského kostela zavěšovali.⁹² Slavné polní mše 15. srpna 1945 se zúčastnilo 20 000 poutníků, mezi nimi i krojované družiny. Velké množství poutníků navštívilo Klokoty také při poutní slavnosti o rok později. Těšitelé oslovují poutníky, kteří přicházejí k Panně Marii Klokotské, aby jí poděkovali za šťastně přečkanou válku a poprosili za její milosrdnou ochranu pro celý národ, výzvou, ve které se mimo jiné uvádí: „*Ano, lásky a pomoci potřebujeme všichni, aby rozběhl se klidným tokem život náš, aby člověk, zemdlí-li prací, nabyl klidu a svatého míru duše.*“ Dále v tomto listu vyzývají věřící, aby četli týdeník katolického lidu Neděle, aby nechyběl v žádné české rodině. A také pokládají otázku: „*Chcete učiniti radost Matce Boží na Klokotech u Tábora? Staňte se členy kongregace, již jest tento mariánský hrad svěřen...*“⁹³

Rok 1947 patřil svatovojtěšským oslavám. Ostatky sv. Vojtěcha na Klokotech přivítaly 11. července zástupy věřících, přítomna byla také tábořská vojenská posádka

⁹⁰ Srov. KOŘALKOVÁ, K. *Československo, Bože chraň!* (Mapa Masarykova Československa v klokotském kostele), in TábA, č.4, s.122.

⁹¹ Srov. *Kronika římskokatolické farnosti Tábor*, s. 329.

⁹² SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, *Pamětní kniha*.

⁹³ NA Praha, fond Těšitelé Praha III, karton 1, ŘT 3.

včetně dvou generálů a mnoha důstojníků. V kostele probíhala celonoční adorace, po ranní mši svaté byly ostatky přeneseny v průvodu do Tábora.⁹⁴

Významným dnem pro Klokoty byl 15. srpen 1947. Tradiční pouti se zúčastnil pražský arcibiskup Josef Beran, který přiletěl letadlem z Olomouce, kde vysvětil nového českobudějovického biskupa ThDr. Josefa Hloucha. Po slavnostním uvítání na Žižkově náměstí v Táboře sloužil pan arcibiskup polní mši svatou. Potom s průvodem kráčel ulicemi Tábora do Klokot, kde promluvil k poutníkům, kterých se sem sjelo na 25 000. Zde se také zapsal do Pamětní knihy: „*V slavný den pouti, který byl zároveň dnem posvěcení nového pana biskupa budějovického žehná celému kraji i klokotským horlitelům Josef, arcibiskup pražský, primas český.*“⁹⁵ Jen o několik dnů později zavítal na Klokoty i pan biskup Hlouch. Strávil zde noc před svým uvedením do úřadu v neděli 7. září 1947.⁹⁶

Při pouti o rok později, 15. srpna 1948, se již projevila nastupující komunistická moc. Tato pout' byla velkou poutí jihočeské katolické mládeže a jejím hlavním celebrantem byl pan biskup Hlouch. Tomu bylo den před poutí vyhrožováno zastřelením, věřící byli při pouti obklopeni příslušníky SNB, bohoslužbu rušili členové Svazu socialistické mládeže.⁹⁷ Přesto se stal zvláště odpolední eucharistický průvod, který pan biskup vedl z tábořského kostela přes celé město až do Klokot, mohutnou manifestací víry mládeže.⁹⁸ Pan biskup zanechal v Pamětní knize tento zápis: „*V den prvního výročí mé biskupské konsekrace při krásné pouti mládeže, která však byla záměrně rušena, Josef, biskup českobudějovický.*“⁹⁹ Pan biskup Josef Hlouch, který si Klokoty velice zamiloval, byl i hlavním celebrantem poslední velké pouti v srpnu 1949.

Výmluvný je zápis z 9. července 1949, kterým končí klokotská Pamětní kniha: „*Maria, matko tajemného těla Kristova, vypros synům českého národa, aby zůstali ve chvílích zkoušky věrni jediné katolické církvi, oddané papežskému stolci a poslušni svých biskupů. P. Stanislav Vídenský.*“¹⁰⁰

⁹⁴ Srov. OURODOVÁ-HRONKOVÁ, L. *Klokoty. Poutní místo*, s. 86.

⁹⁵ DigiArchiv SOA Třeboň, *Pamětní kniha obce Klokoty*, snímek 85.

⁹⁶ Srov. WEIS, M. *Minutěnky vzpomínek na pastýře lidu svého*, s. 14.

⁹⁷ Srov. OURODOVÁ-HRONKOVÁ, L. *Klokoty. Poutní místo*, s. 87.

⁹⁸ Srov. WEIS, M. *Minutěnky vzpomínek na pastýře lidu svého*, s. 32.

⁹⁹ SOA Třeboň, fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, *Pamětní kniha*.

¹⁰⁰ Tamtéž

„Po náhle provedené kontrole“ kláštera těšitelů na Klokotech v rámci akce „K“ ozbrojenými příslušníky SNB v dubnu 1950 byl klášter zrušen, všichni řeholníci internováni, místnosti byly předány Charitě, která je přeměnila na útulek pro přestárlé nemocné ženy. Do roku 1965 tu byl domov důchodců v péči řádových sester vincentek, které zde zůstaly až do roku 1975. Klokoty i klokotský hřbitov pak byly od 1. července 1951 předány do správy Děkanského úřadu v Táboře.¹⁰¹ Touto radikální změnou končí pompézní tradice klokotských poutí – praví se v obecní kronice.¹⁰²

3.9 Rok 1968 a návrat těšitelů na Klokoty v roce 1969

Pražské jaro 1968 dovolilo panu biskupovi Hlouchovi po mnohaleté internaci návrat do diecéze a jeho první soukromá cesta vedla do Klokot. Zde se také účastnil srpnové děkovné pouti a s ním i jeho nový sekretář, novokněz P. Miloslav Vlk a také více než 25 000 poutníků. Na přání pana biskupa Hloucha se do Klokot vrací i těšitelé.¹⁰³ Archivní spisy informují, že tím, kdo prosadil jejich návrat do duchovní správy na Klokotech, byl tábořský děkan P. Miloslav Trdla, který u věřících však nebyl vůbec oblíben. Zachovala se stížnost věřících s podpisovou akcí, kde bylo požadováno jeho odvolání z funkce děkana, protože tuto funkci téměř nevykonával, ale byl za ni placen.¹⁰⁴

Těšitelé P. Alois Matulík a P. Zikmund Tománek se na Klokoty vrací 1. srpna 1969. Oba mají ale již důchodový věk a také silně podlomené zdraví z doby komunistické internace. P. Tománek v roce 1971 odchází na odpočinek, ale stále zůstává na Klokotech bydlet, až v roce 1979 se jako vážně nemocný stěhuje do kněžského domova na Moravec, kde umírá v roce 1992. P. Matulík, ač také velmi nemocný, věnuje se usilovně práci na poli duchovním i stavební obnově poutního místa. V kostele byla položena nová mramorová dlažba a nové schody u oltáře, byla opravena střecha kostela, věže kaplí sv. Vojtěcha a sv. Vavřince byly pokryty měděným plechem, celý kostel byl vymalován a opraveny byly i stropní nástěnné obrazy. Velkým snem

¹⁰¹ Srov. OURODOVÁ-HRONKOVÁ, L. *Klokoty. Poutní místo*, s. 17.

¹⁰² DigiArchiv SOA Třeboň, *Pamětní kniha obce Klokoty*, snímek 87.

¹⁰³ Srov. OURODOVÁ-HRONKOVÁ, L. *Klokoty. Poutní místo*, s. 89.

¹⁰⁴ Srov. WEIS, M. *Svědectví dokumentů (Katolická církev v archivních materiálech jihočeských archivů let 1949-1976)*, s. 283,284.

P. Matulík bylo, aby Klokoty měly zvonkohru jakou má pražská Loreta. To se mu však ani při prvním ani při druhém jeho působení na Klokotech nepodařilo uskutečnit. Podařilo se mu ale získat osm nových zvonů, které jsou vzájemně harmonicky sladěny. Tyto zvony byly posvěceny v neděli 12. října 1980 českobudějovickým kapitulním vikářem P. Josefem Kavalem. P. Matulík se velice snažil také o obnovu poutního života na Klokotech. Sám vítal a provázel poutníky i všechny ostatní návštěvníky.¹⁰⁵

3.10 Doba normalizace a konec Kongregace těšitelů v Čechách

Léta normalizace přinesla mnohá omezení poutního života. Srpnová pout' v roce 1970 za účasti pana biskupa Hloucha tak mohla být sloužena pouze na nové části hřbitova.¹⁰⁶ Také o rok později byl hlavním celebrantem pouti pan biskup Hlouch, bohoslužby však už směly probíhat pouze na prostranství kolem kostela.¹⁰⁷ Dokladem toho, pod jakým dohledem tyto pouti probíhaly, je i zpráva tajemníka pro věci církevní ONV Tábor o průběhu pouti v roce 1975. Veškeré obřady se směly konat uvnitř církevních objektů. Účast byla odhadnuta na 5 – 7 tisíc věřících. Duchovní správa musela žádat o povolení výpomoci ke zpovědi, ta byla povolena pouze třem duchovním z okresu. V závěru zprávy je konstatováno, že se pouti zúčastnilo velké množství lidí z jiných okresů a jako doklad toho jsou uvedeny některé státní poznávací značky autobusů i osobních aut.¹⁰⁸

Rok 1972 byl v celé farnosti ve znamení přípravy na biřmování. Tuto svátost měl udělit v neděli 11. června pan biskup Hlouch, který však v sobotu před tím náhle zemřel. Místo něj biřmování 349 biřmovancům udělil generální vikář P. Augustin Malý.¹⁰⁹ Pan biskup Hlouch byl velkým přívržencem Klokot. Přispěl na jejich opravy a uhradil náklady na opravu stříbrného oltáře, která však byla provedena až po jeho smrti.¹¹⁰

¹⁰⁵ Srov. OURODOVÁ-HRONKOVÁ, L. *Klokoty. Poutní místo*, s. 18.

¹⁰⁶ DigiArchiv SOA Třeboň, *Pamětní kniha obce Klokoty*, snímek 150.

¹⁰⁷ Srov. *Kronika římskokatolické farnosti Tábor*, dále nestránkováno.

¹⁰⁸ Srov. WEIS, M. *Svědectví dokumentů (Katolická církev v archivních materiálech jihočeských archivů let 1949-1976)*, s. 324.

¹⁰⁹ Srov. *Kronika římskokatolické farnosti Tábor*, dále nestránkováno.

¹¹⁰ Tamtéž

P. Alois Matulík v duchovní správě na Klokotech působil až do července 1981, kdy ho postihla mozková mrtvice. Na Klokotech zůstal až do své smrti 8. dubna 1985. Pohřební obřady se konaly za účasti 110 kněží a velkého množství věřících a vykonal je českobudějovický kapitulní vikář P. Josef Kavale. P. Matulík byl pohřben na klokotském hřbitově hned u vchodu. Epitaf na hrobě je jeho rozloučením s milovaným místem, pro jehož slávu tolik vykonal a požehnáním pro všechny ty, kteří na toto poutní místo přijdou:

*„Poutníku, už odcházíš
Bůh žehnej tvoje kroky
a svatá Panna tebe opatruj
na cestách života
po všechny dny a roky.
Tvůj anděl strážný při tobě stůj.*

*Zajdi do kostela,
vždyť Pán tvůj na tě čeká
chce tobě radu – sílu – požehnání dát,
ať neschvátí tě zloby řeka.
Ty můžeš dobře žít a šťastně umírat.*

Na shledanou zde a jednou v nebi.“

Po smrti P. Matulíka přicházejí, ale až v roce 1990, do správy poutního místa P. Augustin Petrucha, P. Jiří Krejčí a dva klerici. P. Krejčí, bývalý vojenský zahraniční kaplan, však již v lednu 1991 odchází k řádovým sestrám do Znojma z důvodu svojí nemoci a stáří. P. Petrucha, který nechal vybudovat nový polní oltář, po pouti v srpnu 1991 odchází do Nížkova v královohradecké diecézi, kde působil jeho bratr P. Jaroslav. 5. října pak na jeho místo nastupuje P. Damas František Veřtát, rodák z Větrov u Tábora. Také on byl ale již v důchodovém věku a jeho zdraví bylo podlomeno pobytem v želivské internaci. Umírá 8. dubna 1993 v táborské nemocnici jako poslední těšitel působící na Klokotech. Pochován je na klokotském hřbitově. Nedlouhé působení

Kongregace bratří těšitelů z Getseman v České republice se uzavírá 14. října 2010, kdy umírá v Domě matky Rosy u sester těšitelek Božského Srdce Ježíšova v Rajhradě P. Augustin M. Petrucha.¹¹¹

¹¹¹ Srov. RYTÍŘ, F., ŠOTEK, L. *Kronika klokotské farnosti*, s. 48,49.

Závěr

Cílem práce bylo zmapovat pastorační činnost Kongregace těšitelů Božského srdce z Getseman na jihočeském mariánském poutním místě Klokoty u Tábora. Snažila jsem se z dostupné literatury i archivních pramenů získat informace, které by umožnily popsat pastorační práci těšitelů na Klokotech a zhodnotit její význam pro rozvoj tohoto poutního místa.

Těžištěm pastorační práce těšitelů bylo zajištění poutního provozu Klokot, a to jak po stránce duchovní, tak po stránce stavební. Jejich cílem bylo vybudovat zde místo, kam mohou poutníci přicházet nejen v dobách klidných se svými osobními starostmi i radostmi, ale i v časech zlých pro naši zemi prosit o přímluvu a pomoc Pannu Marii. O ostatních pastoračních aktivitách těšitelů jsem v dostupných materiálech nenašla mnoho záznamů. Ve fondu těšitelů v Národním archivu v Praze uložené Knihy příjmů a vydání jsou jediným významnějším zdrojem, který přibližuje další činnost, kterou těšitelé na Klokotech a okolí vykonávali, kromě zajištění poutního provozu. Jsou zde uvedeny příjmy za odsloužené mešní intence, za udílení svátostí křtu a manželství, za vykonané zaopatřování a pohřební obřady. Dále je to výuka náboženství (z dostupných zdrojů se mi nepodařilo zjistit, ve kterých školách tato výuka byla zajišťována) a příjmy z okolních farností za zpovídání, rekolekce a exercicie.

Dokladem toho, že práce těšitelů na Klokotech byla velice úspěšná a nesla svoje bohaté duchovní ovoce, je nejen obrovská účast poutníků při poutních slavnostech zde konaných, ale také na druhé straně silící útoky proti kongregaci ze strany místního tisku, mnoha organizací a některých církví. Aktivní těšitelé ve městě s husitskou tradicí prostě provokovali. Jejich činnost byla přirovnávána ke křižáckému tažení na Tábor a důraz přitom byl kladen také na to, že je dobře připravené „vídeňskými“ těšiteli.

Při zpracování své práce jsem našla také některé drobné nesrovnalosti v kronikářských záznamech hlavně v datování některých událostí. Například na internetové televizi TV-MIS.cz je umístěn záznam ze svěcení zvonů a hasičského stroje (hasičské stříkačky), který na amatérský film natočil těšitel Zikmund Tománek dne 22. července 1945. Tomuto datu odpovídá také záznam v Pamětní knize – jsou zde podpisy pracovníků, kteří zvony tento den zavěšovali na věž klokotského kostela. V kronice obce Klokoty však je tato událost spojena až s datem oslav svátku

sv. Václava v roce 1946.¹¹² Na těchto dobových filmových záběrech, které byly v roce 2013 upraveny do digitální podoby Luděk Zykou, s hudebním doprovodem současného klokotského varhaníka pana Ladislava Šotka, je také zachycena národní pouť z 15. srpna 1945 – průvod s milostným obrazem P. Marie k polnímu oltáři.

Právě v této oblasti se nachází prostor, který je otevřený dalšímu bádání. Další možností, která se zde nabízí, je prozkoumání archivních materiálů a kronik (například školních), které by přiblížily ty pastorační aktivity těšitelů, které přímo nesouvisely s poutním provozem klokotského areálu.

Na slavnou poutní tradici, kterou těšitelé na Klokotech založili, navázali Misionáři obláti Panny Marie Neposkvrněné, kterým byla správa poutního místa Klokoty svěřena v roce 1994.

¹¹² <http://www.tv-mis.cz/titul.php?id=1001>

Seznam použitých zdrojů

Monografie

BALÍK, S; HANUŠ, J. *Katolická církev v Československu 1945-1989*. Brno: CDK, 2007. ISBN 978-80-7325-130-7.

BOHÁČ, Z. *Poutní místa v Čechách*. Praha: Debora, 1995. ISBN 80-85923-07-6.

HLOUCH, J. *Minutěnka*. Vimperk: Tiskárny, 1991. ISBN 80-900138-4-8.

HULAKOVSKÝ, J. *Dějiny hory klokoťské*. 2. upravené vydání. Tábor: Kraus, 1901. ISBN neuvedeno.

FRANĚK, L. *Klokoty, jihočeské poutní místo u Tábora*. Praha: Vlast, 1936. ISBN neuvedeno.

HRUDNÍKOVÁ, M. *Řeholní život v českých zemích: Řeholní řády a kongregace, sekulární instituty a společnosti apoštolského života v České republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. ISBN 80-7192-222-6

KOKTAVÁ, P.; PITRUNOVÁ, Z. *Kam v ČR: Poutní místa a duchovní památky*. Brno: CPress, 2013. ISBN 978-80-264-0144-5.

OURODOVÁ-HRONKOVÁ, L. *Klokoty. Poutní místo*. Tábor: ŘKF Tábor – Klokoty, 2013. ISBN 978-80-260-3991-4.

ŠOTEK, L. *Mariánské poutní místo Klokoty*. Tábor, 1992, ISBN neuvedeno.

VAŠKO, V. *Neumlčená: Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce II*. Praha: Zvon, 1990. ISBN 80-7113-035-4.

VOKOLEK, V. *Neznámé Čechy 4: Posvátná místa jihovýchodních Čech*. Praha: Mladá fronta, 2012. ISBN 978-80-204-2626-0.

WEIS, M.; SVOBODA, R. a kol. *Kříž pod rudou hvězdou*. České Budějovice: Nakladatelství Jih, 2009. ISBN 978-80-86266-30-5.

WEIS, M. *Mariánské květy*. Tišnov: Sursum, 2003. ISBN 80-7323-046-1.

WEIS, M. *Mariánské zrcadlo*. Praha: Katolický týdeník, 2002. ISBN 80-902708-8-3.

WEIS, M. *Minutěnky vzpomínek na pastýře lidu svého*. Praha: Panevropa, 1999. ISBN 80-85846-12-8.

WEIS, M. *Svědectví dokumentů, Katolická církev v archivních materiálech jihočeských archivů let 1949-1976*. České Budějovice: Nakladatelství Jih, 2009. ISBN 978-80-86266-33-6.

Sborníky

Táborský archiv, Sborník státního okresního archivu v Táboře, svazek 5, KOŘALKOVÁ, K. Tábor: 1993.

Táborský archiv, Sborník státního okresního archivu v Táboře, svazek 4, KOŘALKOVÁ, K. Tábor: 1992.

Kraj kalicha, Sborník okresu táborského, milevského a sedlčanského, CIKHART, R. Tábor: Tiskový odbor učitelské jednoty „Komenský“, 1925.

Bible a církevní dokumenty

Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona. Praha: Česká biblická společnost, 1993. ISBN 80-900881-8-X.

Katechismus katolické církve. Praha: Zvon, 1995. ISBN 80-7113-132-6.

Archivní materiály

Národní archiv Praha (dále jen NA), fond Těšitelé – generalát a dům, Praha III, č. 45, 7 knih, 2 kartony

Státní oblastní archiv Třeboň (dále jen SOA), fond Těšitelé Klokoty 1936-1949, č. 334, 2 knihy, 1 karton

Státní okresní archiv Tábor (dále je SokA), fond Děkanský úřad Tábor

<http://www.digi.ceskearchivy.cz>, Digitální archiv SOA Třeboň, kroniky, SokA Tábor, obecní kroniky, Klokoty

RYTÍŘ, F; ŠOTEK, L. *Kronika klokotské farnosti*, uložena na ŘKF Tábor - Klokoty

Kronika Římskokatolické farnosti Tábor, uložena na ŘKF Tábor

Kostelník vzpomíná, kronika uložena na ŘKF Tábor

Těšitelé v Klokotech, korespondence z roku 1934, uloženo na ŘKF Tábor

Internetové zdroje

Kongregace Sester Těšitelek, [online]. Rajhrad: Kongregace Sester Těšitelek Božského srdce Ježíšova. Posl. úpravy 13. 03. 2014 [cit. 13. 03.2014]. Dostupné na WWW: <<http://www.sestrytesitelky.eu/>>

Rádio Vaticana, [online]. Česká sekce Vatikánského rozhlasu. Posl. úpravy 13. 03. 2014 [cit. 13. 03.2014]. Dostupné na WWW: < <http://www.radiovaticana.cz/>>
Spolek pro vojenská pietní místa, [online]. Pamětní deska internovaným duchovním. Posl. úpravy 13. 03. 2014 [cit. 13. 03.2014]. Dostupné na WWW: < <http://www.vets.cz/>>

Internetová televize TV-MIS, [online]. Svěcení zvonů a hasičské stříkačky (Klokoty 1945). Posl. úpravy 13. 03. 2014 [cit. 13. 03.2014]. Dostupné na WWW: < www.tv-mis.cz>

Farnost Tábor – Klokoty. [online]. Původní www stránky. Posl. úpravy 19. 05. 2013 [cit. 13. 03.2014]. Dostupné na WWW: < <http://www.klokoty.cz/old/index.html>>

Pocieszyciele. [online]. Ojciec Założyciel. Posl. úpravy 13. 03. 2014 [cit. 13. 03. 2014]. Dostupné na WWW: <<http://www.pocieszyciele.pl/>>

Seznam zkratek

B.S.P.	Božské Srdce Páně
CCG	Congregatio Fratrum Consolatorum de Getsemani – Těšitelé
Dr.	doktor
čsl.	československý
fra	fráter, bratr laik, řeholník bez kněžského svěcení
Msgre.	příp. Msgr. nebo Mons. Monsignore, čestný titul v katolické církvi
NA	Národní archiv Praha
P.	Pater
ŘKF	římskokatolická farnost
SOA	státní oblastní archiv
SokA	státní okresní archiv
sv.	svatý
SNB	Sbor národní bezpečnosti
TábA	Táborský archiv
ThDr.	Doktor teologie

Seznam příloh:

Příloha č. I	Josef Jan Litomiský (http://www.sestrytesitelky.eu/bratri-a-laici/)
Příloha č. II	znak kongregace (http://www.pocieszyciele.pl/?page_id=803)
Příloha č. III	Panna Maria Klokotská (http://www.klokoty.cz/old/index.html)
Příloha č. IV	Úmrtní oznámení - P. Petrucha (ŘKF Klokoty)
Příloha č. V	Plakát – Jubilejní slavnosti (SOA Třeboň) fotokopie
Příloha č. VI	Zápis v Pamětní knize (SOA Třeboň) fotokopie
Příloha č. VII	Těšitelé v klokotských ambitech (Kostelník vzpomíná) fotokopie

Příloha č. I

Josef Jan Litomiský

znak Kongregace těšitelů

Panna Maria Klokotská

*Božské Srdce, Tobě přinášíme svoje srdce,
Tobě ho darujeme, zasvěcujeme a obětujeme.
Vezmi si ho, vládni nad ním, očišťuj, osvěcuj,
posvěcuj ho, abys Ty v něm žil a kraloval
na věky věků. Amen*
(sv. Jan Eudes)

Po naplnění své pozemské pouti byl
povolán na věčnost

P. Augustin M. Josef Petrucha

kněz Kongregace bratří těšitelů z Gethseman

Zemřel zaopatřen svátostmi Církve
u sester těšitelek Božského Srdce Ježíšova v Rajhradě
v ranních hodinách ve čtvrtek 14. října 2010.

Narodil se 1. března 1923 v Kněždubu, okres Hodonín.
Po středoškolských studiích vstoupil do Kongregace bratří těšitelů.
V noci z 13. na 14. dubna 1950 byl s ostatními řeholníky zatčen a postupně
internován v Broumově, Želivě a v Králíkách. V letech 1957 až 1969
vykonával různá civilní zaměstnání. Po obdržení státního souhlasu
působil v duchovní správě v Udicích, Libčevsi, Postoloprtech,
Podbořanech, Kadlíně, Klokotech a od 1. září 1991 v Nížkově.
V roce 2008 odešel na zasloužený odpočinek do Domu Matky Rosy –
– domova pro seniory u sester těšitelek v Rajhradě.

Rozloučíme se s ním a za jeho život poděkujeme při mši svaté
v sobotu 23. října 2010 ve 14 hodin
ve farním kostele sv. Mikuláše, biskupa, v Nížkově.
Po zádušní mši svaté bude tělo zesnulého dle jeho přání uloženo
do kněžského hrobu na místním hřbitově.

R. I. P.

P. Ludwik M. Pociask
generální představený
Kongregace bratří těšitelů z Gethseman

rodina Petruchova

rodina Špirudova

Biskupství královéhradecké
kněžský vikariát Havlíčkův Brod

Plakát – Jubilejní slavnosti

V slavný den pouti, který byl
jádrem duem poměrně
nověho pana Měruka Luot)ničela
želová celou kraji
i klostřským hrobitelům
pro čest Mariinu

15/8 97 + Jm
arabům projev
přines čestj.

15.8.1948 ~ den pouti v roce mětrického konkrca
při křesť pouti mládeže, která však byla záměrně
máma - + Josef biskup arkebudajněj.

15.8.1948 ke eti Mety Prdi a na čestnu mládeže
obětnol Měruka + Alf Rajar
železný vnit.

Zápis v Pamětní knize

Těšitelé v klokotských ambitech

ABSTRAKT

ŠITTOVÁ, M. *Pastorační význam působení Kongregace Těšitelů z Getseman na poutním místě Klokoty u Tábora*. České Budějovice 2014. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra teologických věd. Vedoucí práce prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.

Klíčová slova: Klokoty, Litomiský, mariánská poutní místa, Matulík, těšitelé

Práce se zabývá pastoračním působením Kongregace těšitelů z Getseman na mariánském poutním místě Klokoty u Tábora. Příchod nové slovanské řehole do duchovní správy tohoto poutního místa v roce 1934 měl značný význam pro jeho duchovní i architektonický rozvoj. První etapa pastoračního působení těšitelů na Klokotech končí likvidací mužských klášterů v dubnu roku 1950. Druhá etapa působení kongregace pak začíná až téměř po dvaceti letech – v roce 1969. Těšitelé se usilovně snaží o obnovení slávy poutního místa Klokoty po duchovní i po stavební stránce až do roku 1993, kdy zde umírá poslední z klokotských těšitelů. Působení Kongregace těšitelů v České republice se uzavírá v roce 2010.

ABSTRACT

Pastoral significance of Congregation of comforters from Gethseman's effect at pilgrims' place Klokoty at the town Tábor

Key words: Klokoty, Litomiský, Saint Mary's places of pilgrimage, Matulík, comforters

My work deals with pastoral activities of z Gethseman's comforters at Saint Mary's pilgrimage in Klokoty in Tábor. The arrival of a new Slavic religious order in the spiritual administration into this pilgrimage had the giant importance for its spiritual and architectural development. The first stage of comforters' pastoral activities at Klokoty finishes with the liquidation of men's monasteries in 1950. The second stage starts with Congregation activities after almost twenty years in 1969. Comforters tried hard to restore the glory of this pilgrimage place in Klokoty in the way of spiritual and building work until 1993 when the last Klokoty's comforter died. Agency of this congregation is closed in the Czech republic in 2010.